

DARBININKAS

Vol. LXVIII, Nr. 48
Gruodžio - December 9, 1983

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Nikaragvos vyriausybė, siekdama pataisyti užsienio valstybių ir krašto opozicinių grupių susidariusią nepalankią nuomonę apie save, įsakė išvykti 1200 Kubos mokytojų ir technikų ir 1000 Kubos karinių patarėjų, o taip pat ir septyniem Salvadore veikiančių partizanų vadams, bet valst. departamentas teigia nepastebėjęs didesnio keleivių judėjimo Nikaragvos uostuose ar aerodromuose.

Sov. S-ga pasitraukė iš Ženevoj vykusių derybų su JAV dėl vidutinės tolimosios branduolinių ginklų sumažinimo Europoje, bet dėl strateginių tarpkontinentinių branduolinių ginklų sumažinimo derybų su JAV nenutrūko.

Izraelio min. pirmininkas Yitzhak Shamir ir gynybos min. Moshe Arens, lankydamiesi JAV, susitarė dėl glaudesnio karinio bendradarbiavimo. Art. Rytuose, karinių reikmenų sandėlių JAV karinėm pajėgoms Izraelio įsteigimo ir ūkinės paramos sustiprinimo, bet JAV nepavyko įtikinti Izraelio užšaldyti žydų kolonijų steigimą arabų žemėse ir pašalinti Izraelio opoziciją parduoti draugingom arabų valstybėm ginklų.

Sirijos užs. reik. ministerių Abdel Halim Khadam ir Saudi Arabijos užs. reik. ministerių princui Saud al-Faisal tarpininkaujant, Palestinos išlaisvinimo organizacijos pirmininko Yasir Arafat šalininkai ir jo priešai paskelbė Libane paliaubas, ir Yasir Arafat su savo šalininkais sutiko pasitraukti iš Tripolio į Tunisą per 2 savaites. Pagal susitarimą turėtų pasitraukti iš Tripolio ir prieš Arafat kovoję palestiniečiai, bet abejojama dėl susitarimo įvykdymo.

Britanijos bendruomenei priklausantių valstybių konferencija nutarė pageidauti, kad svetimos pajėgos būtų atitrauktos iš Grenados ir kad jas pakeistų iš Karibų jūros srities valstybių sudaryti taikos priežiūros daliniai. Kitos bendruomenės valstybės paremtų jų išlaikymą ginklais ir pinigais. Kipro skilimui pašalinti buvo sutarta dirbti kartu su J.T.

Vatikanas paskelbė pontifikalinės šeimų tarybos priimtą Šeimoms teisių chartą, kuri galėsianti būti pavyzdžiu valstybėm sprendžiant šeimų reikalus.

Svedijos muitų įstaigos pareigūnai Malmo ir Helsingborg uostuose sulaukė į Sov. S-gą siunčiamas iš JAV modernių kompiuterių sudedamųjų dalių siuntas. JAV įstaigoms apgauti siuntos keliavo per eilę valstybių, į kurias nedraudžiama tokius įrengimus siųsti.

Burmos vyriausybė paskelbė, kad į spalio 9 prieš P. Korėjos aukštųjų pareigūnų delegaciją įvykdytam Rangune pasikėsinime dalyvavo ne tik ten teisiams du Š. Korėjos agentai, bet ir Š. Korėjos ambasados Rangune pareigūnai.

Lenkijai taip labai trūksta tvirtos užsienio valiutos, kad ji buvo priversta parduoti užsienio valstybėm iš Libijos skolon pirktą aliejų.

Rumunijos komunistų partija pasmerkė Sov. S-gos nutarimą išdėstyti vidutinės tolimosios branduolines raketas Čekoslovakijoje ir R. Vokietijoje ir JAV — V. Europoje.

Š. Korėja pagal diplomatų teigimus padidins ginklų pardavimą Afrikoje ir Pietų Amerikos valstybėm ir tų valstybių kariuomenėm apmokėti karinių patarėjų siuntimą.

J. BIELIAUSKIENĖ ANTRĄ KARTĄ

NUTEISTA Iš Liet. K. Bažnyčios Kronikos Nr. 58

Gegužės 16 - 18 dienomis Vilniuje Aukščiausiam Teisme vyko Jadvygos Bieliauskienės teismas (areštuota lapkričio 29 d.).

Į posėdžių salę, kaip visada, pateko tik jos artimiausi giminės — seserys, suaugęs sūnus ir vyras. Ties Aukščiausiam Teismu ir Lenino prospekte buvo apgulies nuotaikos: milicijos buvo prie kiekvieno troleibuso sustojimo, o dar daugiau jų buvo troleibusuose, kad nė vienas žmogelis nesugalvotų pasukti link teismo pastato.

Atvažiuosieji susirinko į Aušros Vartus ir meldėsi visas dienas.

Teisiamoji Jadvyga Bieliauskienė, nors jau daug mėnesių sėdėjo saugumo požemiuose, bet nė kiek moraliai nepalūžusi: ūsi, besišypsanti, tvirta ir drąsiai kalbanti tiesą. Teismo pradžioje Bieliauskienė atsisakė advokato paslaugų.

Kaltino antitarybine veikla

Prokuroras kaltino ją antitarybine veikla: vaikų organizavimu bažnyčioje ir antitarybinės literatūros dauginimu ir platinimu.

Liudininkas — Garliavos vid. mokyklos direktorius daugiau kalbėjo apie buvusį Garliavos vikarą Vaclovą Stakėną (TTG KK narij), kaltindamas jį antitarybine veikla, jaunimo organizavimu bažnyčioje ir už jos ribų.

Prieš J. Bieliauskienę liudijo dvi moteriškos ir vienas mokinukas Antanas, kurį moksleiviai jau senai įtarė esant neaiškiu. Kada jis teismo metu, tarsi bijodamas pažvelgti į Bieliauskienę, pagal padiktuotą saugumiečių standartą viską išpoškino, teismas kreipėsi į Jadvygą klausdamas: "Ką jūs jį tai?"

Teisiamoji nusišypsojo ir tarė: "Antanukas — gabus vaikas, tik šį kartą susipainiojo!" Visi kiti mokiniai liudijo atsikusę į teisiąją ir žvelgdami į ją į akis. Jie visi sakėsi ją pažįstą kaip gerą tikinčią moteriškę, o apie kokią nors jos veiklą jie nieko nežino.

Kas ta "antitarybinė" literatūra?

Antitarybinė literatūra, kurią saugumas pas Jadvygą Bieliauskienę rado — tai buvo Šapokos "Lietuvos istorija" ir B. Brazdžionio eilėraščiai.

J. Bieliauskienė pasakė drąsiai ir motyvuotą gnyimosi kalbą ir paskutinį žodį.

Teismas nuteisė Jadvygą Bieliauskienę 4 metus griežto režimo lagerio ir 3 metus tremties.

KRATOS IR TARDYMAI

Kratė kun. A. Svarinsko šeimninę

Viduklė. 1983 gegužės 13 Viduklės klebonijoje pas kun. Alf. Svarinsko šeimninę Moniką Gavėnaitę buvo padaryta krata. Kratai vadovavo Raseinių raj. kriminalinės paieškos tarybos vyr. leitenantas T. Vaidava.

Kratos metu paimta: jaunimo leidinys "Lietuvos ateitis" Nr. 5, "Tikybės pirmamokslis" (150 egz.), "Aušros žvaigždė" (48 egz.), 138 buvusiu kalinių - tremtinių nuotraukos, 72 religinio turinio nuotraukos, 60 psl. įvairių mašinraščių rašytų tekstų, knygos: "Jaunoms širdims", "Trupinėliai", 3 užrašų knygučių su adresais, 6 magnetofono juostos. Krata truko daugiau kaip dvi valandas.

Tą pačią dieną krata buvo padaryta pas M. Gavėnaitės tėvą, gyvenantį Ukmergės raj. Jakutiškių kaime, ir brolių Julijų Gavėnų, gyvenantį Kaune, Kapsų 43-3. Tėvo namuose rasta 2 kun. Alf. Svarinsko nuotraukos ir pareiškimas vyskupams.

Kaltina bendravus su kun. A. Svarinsku

Kelmė. Po kun. Alf. Svarinsko arešto į Kelmės raj. Vidaus reikalų skyrių tardymams nuolat kviečiama Regina Teresitė, kuri gyvena Kelmėje.

Pareigūnai kaltina R. Teresitę bendravus su kun. Alf. Svarinsku bei perdavinėjus jam tarybinę visuomenę šmeižiančias žinias ir tvirtina, kad Regina Teresitė — TTGKK ryšininkė, už ką jai esanti užvesta byla. 1983 balandžio 28 milicijos pareigūnas Kornikas atsilankė pas R. Teresitės tėvus (pasišakė atėjęs dėl dukters įdarbinimo), juos gąsdino, vertė pasirašyti ant kažkokių lapų, surašė visus šeimos narius, aprašė gyvulius.

R. Teresitė dirba Žalpių parapijos vargonininke. Tuo pačiu tikslu pareigūnai buvo nuvykę ir pas Žalpių parapijos kleboną kun. Juozapą Razmontą bei komiteto pirmininką.

Lietuvos atstovybėje susitikė iš k. Stasys Lozoraitis, Jr., — būsimasis Lietuvos atstovas Washington, Aušra Zerr-Mačiulytė, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos vicepirmininkė, dr. Stasys Bačkis, Lietuvos atstovas Washington, ir Anicetas Simutis — Lietuvos gen. konsulas New Yorke. Nuotr. Jono Urbano

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Lietuvos pasiuntinybėj Washingtone lapkričio 18 įvyko Lietuvos diplomatinės tarnybos narių pasitarimas. Dalyvavo Lietuvos atstovas S.A. Bačkis, Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto S. Lozoraitis Jr. ir Lietuvos generalinis konsulas New Yorke A. Simutis. Pasitarimo metu jie pasikeitė informacijomis ir nuomonėmis apie tarptautinę padėtį ir kai kuriuos svarbesnius klausimus, kurie tiesiogiai liečia jų veiklą Lietuvos nepriklausomybės byloje.

Svarstant rūpimus Lietuvos bylai klausimus, buvo pažymėta, kad pagal Lietuvos diplomatijos šefo raštą yra išspręstas reikalingas padidinti Lietuvos pasiuntinybės Washington personalą. Tuo klausimu yra padaryti žygiai. Apie tolimesnę to reikalo eigą visuomenė bus informuo-

ta, kai visi formalumai bus atlikti. Šią progą susirinkę pasitarimą suminėtieji Lietuvos pareigūnai tarėsi dėl Vakarų Europoj dar esančių archyvų likimo ir numatė žygius tai vertingai medžiagai išlaikyti.

Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto S. Lozoraitis Jr. painformavo savo kolegas apie Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimo Romoj projektus ir apie kai kurias kitas specifines Europos politines problemas.

Pasitarimo metu pasiuntinybėn netikėtai atvyko JAV LB-nės visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas J. Urbonas ir vicepirmininkė Aušra Zerr. Jie painformavo posėdžiaujančius apie jų turėtus pasikalbėjimus Baltuosiuose Rūmuose ir valstybės departamente.

KUNIGŲ TRŪKUMAS TELŠIŲ VYSKUPIJOJ

Lapkričio 23 Tauragėje, dalyvaudamas kunigų rekolekcijose, staiga mirė Nemakščių klebonas kun. Stasys Gorodeckis. Kun. Stasys Gorodeckis buvo gimęs 1909. Kunigū įšventintas 1939. Tai jau penkioliktas šiemet Lietuvoje miręs kunigas.

Mirtis šiemet ypač skaudžiai palietė Telšių vyskupijos kunigus. Vos prieš dvi dienas Janapolėj buvo palaidotas Žvingių klebonas kun. Petras Mikus. Ir štai tą pačią savaitę naujos laidotuvės. Telšių vyskupija šiemet jau yra netekusi šešių kunigų...

Susitelkdami prie kun. Stasio Gorodeckio karsto, galėtume išreikšti tą patį susirūpinimą, kurį velionis drauge su kitais Telšių vyskupijos kunigais išreiškė praėjusių metų viduryje kreipdamasis į aukštuosius sovietinius pareigūnus. Pakartojame tikrai keletą šiame dokumente išdėstytų reikalavimų:

"Mes prašome ir reikalaujame panaikinti civilinės vyriausybės nustatytą Kauno Kunigų Seminarijos auklėtinių limitą, nes

pašnekesį su saugumiečiu Kanonenko papasakojo tėvams, visiems draugams bei pažįstamiems ir į susitikimą nenuvyko.

Ieško N. Sadūnaitės

Vilnius. 1983 kovo mėn. milicijos pareigūnai kelis kartus lankėsi Tiesos gt. 11-38 ieškodami ir klausinėdami apie Nijolę Sadūnaitę.

Milicijos kriminalinio skyriaus pareigūnas darbe apklausinėjo Marytę Sadūnienę (Sadūnaitės brolio žmoną), teiravosi, ar gyvena pas juos Nijolę, bandė aiškinti, kad, neva, kaimynai rašo anoniminius laiškus, jog N. Sadūnaitė negyvena savo bute, niekur nedirba, valkatauja.

N. Sadūnaitės terorizavimas tęsiasi iki šiol

pagal bažnytinės teisės kodeksą vyskupai ir vyskupijų valdytojai savo nuožirna priima kandidatus į Kunigų Seminariją, skiria dėstytojus ir prižiūri mokymą bei auklėjimą. — Mes reikalaujame, kad tarybiniai valdžios pareigūnai mums, kunigams netrukdytų aplankyti savo tikinčiuosius, jeigu jie to prašo. Lankymo pareigą mums uždėda Bažnyčios kanonai... — Kokias sankcijas tarybinė valdžia mum betaikytų, mes turime elgtis pagal Šv. Rašto nurodymą: "Dievo reikia labiau klausyti, negu žmonių".

Artinantis į žymius jubiliejams—500 metų nuo šv. Kazimiero mirties 1984 m. ir 600 metų nuo Krikščionybės įvedimo Lietuvoje 1987 metais—Lietuvos kunigai ir tikintieji pasauliečiai laukia iš partijos ir vyriausybės šių geros valios gestų:

Grąžinti katalikams uždarytas ir atimtas bažnyčias, o ypač Vilniaus Arkikatedrą, Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčią ir Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčią.

Uždrausti naikinti istorines-religines vertybes: kryžius, koplytėles, paminklus; uždrausti naikinti tikinčiųjų gerbiamas ir šventomis laikomas vietas.

1976 liepos 28 priimtus Religinų susivienijimų nuostatus pakeisti taip, kad jie derintųsi su Katalikų Bažnyčios kanonais, tokiu būdu sudarant kunigams ir pasauliečiams sąlygas jų laikytis.

Grąžinti į pareigas jau daugiau kaip 20 metų be teismo ištremtą į Žagarę Vilniaus arkivyskupijos vyskupą Julijoną Steponavičių.

Peržiūrėti prievartos ir apgaulės būdu parapijų komitetams primestas su valdžia sutartis.

Išpėti rajonų ir apylinkių pareigūnus nutraukti kunigų ir tikinčiųjų pasauliečių diskriminaciją, nes tikintieji sudaro didžiąją Lietuvos gyventojų dalį ir pasižymi sąžiningu darbu; jie neturėtų būti netaktiškais pareigūnų veiksmais skatinami neigiamai žiūrėti į tarybinę valdžią.

Leisti pasistatyti bažnyčias besikuriančiuose miestuose, o taip pat augančių miestų mikro-rajonuose.

Leisti atlikti religines apeigas mirusiems šarvoti skirtingose vietose."

SALZBURGO KRAŠTO IR SOVIETŲ DRAUGYSTĖ

O kaip gyvena kun. Alfonsas Svarinskas? — paklausė Salzburgo, Austrijoje, krašto valdytojas (Landeshauptmann) dr. Wilfried Haslauer sovietų valdomos Lietuvos ministrų pirmininką Ringaudą Songailą, pasirašant Salzburgo ir Lietuvos susibroliavimo aktą.

Susibroliavimo aktas buvo iškilmingai pasirašytas Salzburgo spalio viduryje. Kalbėdamas šia proga, Landeshauptmann dr. Haslauer pabrėžė, kad Salzburgo ir visą austrų tautą su lietuvių tauta ypač jungia per šimtmečius išugdyta meilė savo valstybinei nepriklausomybei ir prisirišimas prie katalikiško tikėjimo.

Salzburgo krašto valdytojas, be to, pažymėjo, kad austrams labai rūpi lietuvių sąžinės belaisvių ir žmogaus teisių gynėjų likimas. Jie turi teisę žinoti, kaip gyvena, pavyzdžiui, kun. Alfonsas Svarinskas, kuris šių metų gegužės 6 buvo nuteistas 7 metus kalėti ir 3 metus pasilikti tremtyje vien dėl to, kad, kaip uolus kunigas, gynė religinę laisvę ir pagrindines žmogaus teises, priklausydamas prie Tikinčiųjų Teisėm Ginti Katalikų Komiteto.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Šiomet pavergtoje Lietuvoje buvęs labai geras grybų derlius. Daugiausia grybų surinkta Varėnos, Druskininkų ir Eišiškių šiluose. Botanikos instituto mokslininkas - mikologas Jonas Mazelaitis spaudoje paskelbė ta proga straipsnį apie Lietuvos grybus. Jų surinkama kasmet apie 10 tūkstančių tonų. Valgomų grybų esą apie 300 pavadinimų, tačiau grybautojai ne visus juos pažįsta. Nemaža esą ir grybų kenkėjų (kulės, mediniai grybai). Jūs turite Botanikos instituto laboratorijos.

— Vilniaus Jaunimo teatre rež. E. Nekrošius inscenizavo kirgizų

Savaitės įvykiai

Jamaikos min. pirmininkas Edward P. G. Seaga paleido parlamentą ir paskelbė naujo parlamento rinkimus gruodžio 15, nes jam prireikė daugiau kaip dvejų metų laiko krašto ūkiui atstatyti.

Kinijos vyriausybė paleido iš perauklėjimo kalėjimo ten nuo 1981 laikytą dailininkę Li Shuang, kuri gyveno susidėjusi su Prancūzijos diplomatu Emmanuel Belefroid, ir leido jai išvykti į Prancūziją.

Sov. S-gos stovydinamas prie Volgodonsk milžiniškas reaktorių statybos fabrikas Atommas susidūrė su dideliais sunkumais, nes dėl planuotojų kaltės nebuvo atsižvelgta, kad arti fabriko yra dirbtinis vandens rezervuaras. Dėlto buvo pašalintas iš pareigų valstybinio visuomeninės statybos komiteto pirmininkas Gennadi N. Fomin ir eilė kitų pareigūnų.

Prez. Reagan ir Izraelio min. pirmininkas Shamir sutarė sudaryti komisiją šalių kariniam bendradarbiavimui planuoti ir vykdyti.

Afganistano sostinėj Kabule buvo įvykdytas pasikėsinimas prieš gynybos ministerį gen. Abdul Qader, bet jis išliko nesužeistas.

Suriname buvo surengtas nepavykęs sąmokslas prieš krašto karią karinę vyriausybę. Buvo sušaukiama 10 žmonių.

Izraelis ir Palestinos išlaisvinimo organizacija pasikeitė karo belaisviais: organizacija paleido 6 Izraelio karius, o Izraelis apie 6000 palestiniečių ir libaniečių ir, be to, gražino organizacijos archyvą.

Argentinos karinė taryba patarė iškelti teisme bylas buv. krašto prezidentui Leopoldo F. Galtieri, buv. užs. reik. ministeriui Nicanor Costa Mendez ir 15 aukštųjų karininkų dėl jų vaidmens kare su Britanija dėl Falklando salų.

Sov. S-ga pagrasino dėl JAV raketų išdėstymo V. Europoj išdėstyti tokių pat raketų Čekoslovakijoje ir R. Vokietijoje, o prieš JAV — branduolines raketas jūroj.

rašytojo Čingizo Aitmatovo romaną "Ilgai kaip šimtmečiai diena". Romanas yra laimėjęs sovietinę Lenino premiją.

— Prieš kelerius metus mirusiam artistui Stepui Juknai pagerbti Vilniuje prie namo, kurame jis gyveno, prikulta memorialinė lenta.

— Grafomanu virtusio poeto Eduardo Mieželaičio RAŠTŲ IV tomo išleista 20,000 egz. Tome sudėta eiliuota publicistika ir pluoštas eilėraščių iš ankščiau išleistos knygos "Pantomima". Jaunystėje E. Mieželaitis yra sukūręs ir visai vykusius, nuoširdžių eilėraščių (rinkinys "Mano lakštingala"). Už sovietinės ideologijos kupiną poemą "Žmogus" E. Mieželaitis gavo Lenino premiją, o po to su savo raš-

liava visai išėjo į lankas, parašydamas net šešis toms "Žmogaus" komentary. Naudodamasis sovietinėmis pataikūnų privilegijomis, E. Mieželaitis gyvena prabangioje užmiesčio viloje, turi daug laiko, bet nieko vertingo nesukuria. Gyvena praėjusios garbės likučiais ir retkarčiais pasiskardena, kaip ministro pirmininko pavaduotojas ar tarybinis deputatas.

— Dar iš naujų knygų verta paminėti Leonardo Grudzinsko "Laiškai iš bebrų upelio". Šis autorius yra pamilęs Lietuvos gamtą ir ją labai jautriai ir poetiškai aprašo savo knygose. "Laiškų" išleista 30,000 egz.

— Nauja Eugenijaus Ignatavičiaus apsakymų knyga "Ir namų amžinoji šviesa" išleista 10,000 egz. tiražu. Pasakojimai padvelkia šiltu žodžiu ir gamtos meile.

— Partinis spaudimas nukreiptas į Lietuvos teatrus. Komunistų partijos centro komitetas į specialų seminarą sukvietė teatrų direktorius, vyresniusius režisierius, laikraščių ir žurnalų redaktorius, partinius aktyvistus, Teatro draugijos darbuotojus ir reikalavo teatruose įgyvendinti Sov. Sąjungos komunistų partijos nutarimus teatrinio darbo reikalui. Apie teatrų darbo problemas ugdant komunistinės ideologijos žmogų, apie repertuarą ir menininkų atsakomybę kalbėjo KP centro komiteto kultūrinio skyriaus vedėjas Sigitas Renčys. Seminare dalyvavo ir Kultūros ministras J. Bielinis.

Pr. N.

Kas aukoja,
Tas Lietuvą vaduoja!

LIETUVIŲ FONDO NAUJOS PELNO SKIRSTYMO GAIRĖS

Lietuvių Fondui peržengus du su puse milijono dolerių pagrindinio nejudamo kapitalo ribą ir iš jo investavimo gavus nuo pat pradžios iš viso daugiau negu vieną ir pusę milijono dol. pajamų, pasidarė amžinai nesibaigiantis finansinis aruodas lietuvių darbų ugdymui. Lietuvių švietimui, kultūrai, mokslui, jaunimui ir kitiems reikalams iki dabar iš viso buvo padalinta daugiau negu vienas milijonas ir šimtas tūkstančių dol. Vien šiais metais bus išdalinta įvairiems lietuvių projektams daugiau negu 150 tūkstančių dol. Tai mūsų visų lietuvių išievių (mirusių ir gyvenančių) pasididžiavimas ir garbė, kad drįsime tą LF pradėti organizuoti ir pasiekti šias neįtikėtinas sumas.

Kasmetinis LF pelno skirstymo darbas yra labai atsakingas ir atliekamas LF 3 atstovų ir JAV LB 3 atstovų. Šiuo metu LF skirstymo komisiją sudaro LF atstovai: dr. A. Razma (pirm.), dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Valaitis, antriniai dr. J. Račkuskas ir JAV LB atstovai: I. Pemkienė, Br. Juodelis, dr. T. Remeikis bei antrininkas rašyt. Č. Grincevičius. Šalia LF skirstymo komisijos taip pat veikia pakomisė studentų stipendijų skirstymui. JAV LB Švietimo taryba, Kultūros taryba, Lituanistikos institutas ir kitos lietuvių organizacijos pateikia apsvaistytus savo planus LF pelno skirstymo komisijai. LF skirstymo sumos nėra lengvabūdiškai duodamos, bet visi prašymai yra analizuojami gana detalai ir įvertinami žinomų atitinkamų lietuvių veiklos profesionalų.

Šiais metais buvo nustatytos naujos skirstymo gairės, norint lietuvių veiklą padaryti planingesnę, efektyvesnę ir į ateitį besiorientuojančią. Tas pats

principas yra taikomas ir studentų stipendijom. Didžiosios LF pelno sumos bus padalintos pavasarį, kad tokiu būdu lietuvių darbų planuotojai ir studentai žinotų iš anksto, kokios LF paramos jie gali susilaukti. Maža LF pelno suma bus palikta atsargoj, ypatingai, nenumatytiems lietuvių darbams kiekvienų metų laikotarpį.

Lietuvių visuomenės žiniai žemiau išvardinamos sutrauktai LF pelno skirstymo gairės:

I. Kiekvienas prašymo autorius turi užpildyti LF pelno skirstymo komisijos formą, kurioje bus pažymėtas projekto dydis, prašoma suma, rekomendacijos ir kitos reikalingos žinios. Tos formos gaunamos LF būstinėje.

2. Kalendorius:
a. Visi prašymai pateikiami iki balandžio 15.

b. Prašymų svarstymai ir apklausinėjimai pravedami iki gegužės 31.

c. LF pelno skirstymo komisijos sprendimai atliekami iki birželio 15.

d. Sprendimų pranešimai, pinigų išmokėjimai ir projektų vykdymo patikrinimai yra LF tarybos ir valdybos žinioje.

3. Visi prašymai ir projektai klasifikuojami taip:

I. Švietimas (pradinis-vidurinis, aukštasis mokslas, tautinis auklėjimas, bendriniai reikalai).

II. Menai (literatūra, dailė, muzika, teatras, šokis, filmas, bendriniai reikalai).

III. Mokslas (mokslinės institucijos, moksliniai projektai, moksliniai veikalai, bendriniai reikalai).

IV. Visuomeniniai reikalai (institucijos, susižinojimo priemonės, bendriniai masiniai renginiai, tautinė reprezentacija).

V. Įvairnybės.
4. LF stipendijos skirstomos

pagal Amerikos universitetų standartą (undergraduate, graduate, post graduate, fellow-ship research). Pirmenybė yra įvairiomis lituanistikos studijom. Studentės, studentai, įsitraukę į bet kokį lietuvišką darbą, taip pat turi pirmenybę. LF misija yra kuo daugiau paruošti inteligentių iš įvairių profesijų, kurie tiesioginiai ar netiesioginiai aktyviai įsijungtų į lietuvių darbą ateityje. Įvairių LF stipendijų dydis gali būti nuo kelių šimtų iki 5,000 dol. Jos gali būti vienkartinės, daugiakartinės, visiem metams ar atostogų metu specialiam seminarui. Speciali LF pakomisė palaiko ryšius su prašančiais studentais ir paruošia planą LF pelno skirstymo komisijai.

LF tikslas yra remti didelius, ilgai išliekančius lietuvių projektus, ypatingai tuos, kurie negalimi įgyvendinti dabartinėje Lietuvoje. Mažesnius projektus dar gali įgyvendinti atskiri asmenys, asmenų grupės ar kitos visuomeninės organizacijos. Taip pat yra raginama naudoti "challenge grants", kur LF dalinė parama įgalina privačią iniciatyvą užbaigti projektą surenkant aukas iš kitų šaltinių. LF skiria premijas susitarus su LB institucijomis ar kitomis organizacijomis. Norima išvengti premijų dvilypiškumo, infliacijos ar neveiksmingumo. Premijos privalėtų skatinti kūrybiškumą, kokybę lietuvių labai. Parama neskiriama administraciniam institucijų reikalui.

LF pelno skirstymo komisijos gairės nėra dogmatiškos, jos prisiderina prie lietuvių darbų kaitų, reikalavimų ir svarbumo išieviyoje bei tautoje dabar ir ateityje.

Dr. A. Razma

HARTFORDAS RUOŠIASI SUKAKČIAI

Connecticut lietuvių organizacijų sudarytas komitetas, pirmininkaujant Ignui Budriui, ruošiasi 1984 kovo 3 ir 4 iškilmingai paminėti nuo šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, mirties 500 metų sukaktį. Tikimasi, kad nemažai lietuvių atvyks iš visos Amerikos šiaurinio pakraščio atšvęsti šią nepaprastą sukaktį.

Šeštadienį, kovo 3, įvyks koncertas Hartfordo "Bushnell" salėje. Koncerto programoje: Toronto vyrų choras "Aras", kanklininkės Bankaitės iš Clevelando ir jungtinė tautinių šokių grupė. Tą patį vakarą įvyks ir šaunus banketas.

Sekmadienį, kovo 4, Hartfordo mieste lietuvių eisena su vėliavomis į katedrą. Katedroje bus daugelio kunigų koncelebruotos mišios, vadovaujant arkivyskupui John F. Whealon, šio mišijimo garbės pirmininkui. Mišijų metu giedos jungtinis šešių lietuvių parapijų choras.

Per visą kovo mėnesį veiks lietuvių kultūrinė paroda Conn. valstijos bibliotekoje, irgi Hartforde. Komitetas kviečia visus lietuvius iš arti ir toli, jau dabar numatyti kovo 3 ir 4 dalyvauti šiame iškilmingame minėjime.
Lionginas Kapeckas

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gelu paroduotuvė. Gėlės įvairiomis progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves: Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliui pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ RADIO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8-9 v.v., penktadieniais 7:30 - 8:30 v.v. Inž. Ed. V. Meilus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA 01545. Tel. 617 852-3665.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", sekmd., 2:05 - 3:00 v. p.p. iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK,
NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSU VIENIENIŲ VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

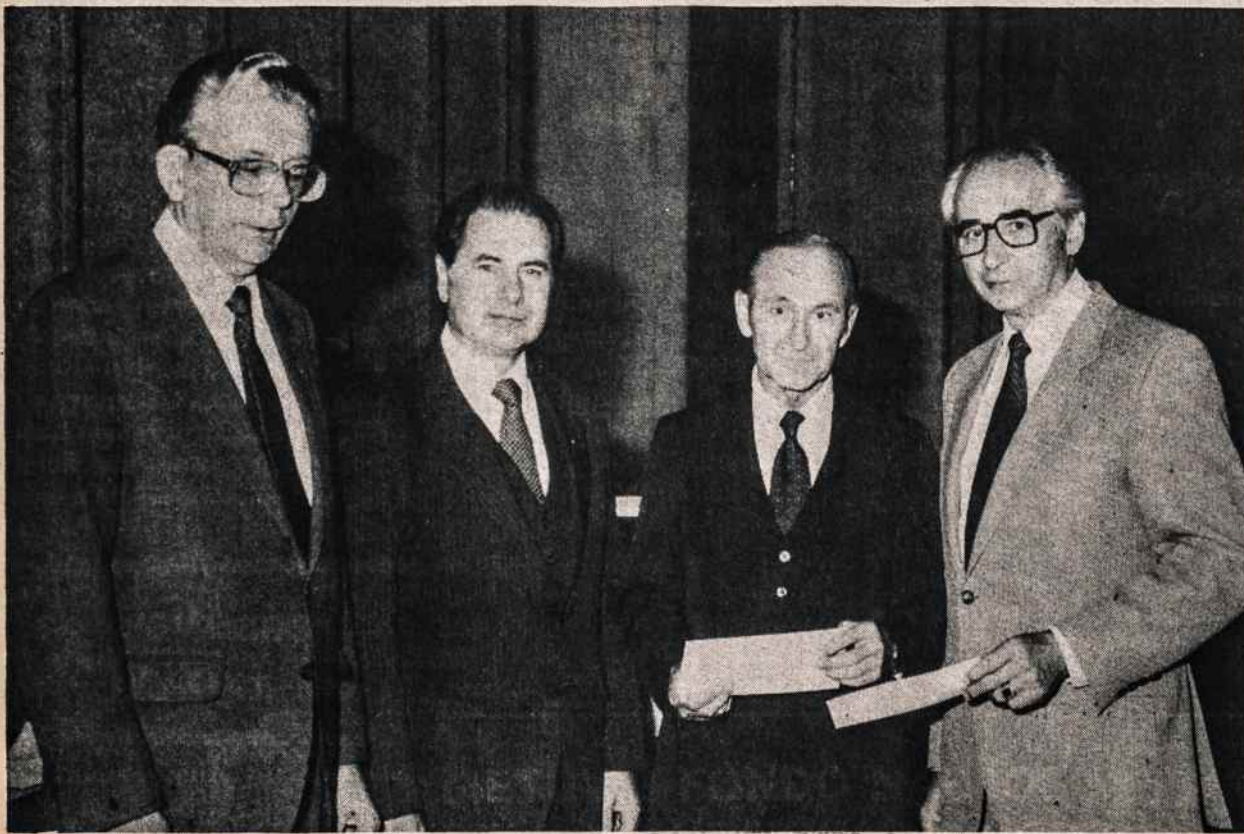
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS
Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Prieš įteikiant pirmąjį įnašą lituanistikos katedrai įkurti kanclerio svetainėje lapkričio 4 susitinka lėšų telkimo komiteto pirmininkas iš k. J. Kavaliūnas, PLB valdybos ir Fundacijos pirm. V. Kamantas, Lietuvių Fondo pirmininkas V. Naudžius (laiko 50,000 dol. čekį) ir PLB Fundacijos išdininkas M. Šilkaitis (laiko 150,000 dol. čekį). Nuotr. J. Tamaliūcio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS. Pre-
numeratė metams \$1.00. Straipsniai ir korespondencija redakcija taisy savo nuostatai.
Pavarde išrašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbtą turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Apie lietuvišką papuošimą

Kai susiduriame su viešaisiais mūsų pastatais, tuoj ir iškyla tų salių ar kambarių papuošimas. Lengva sales palikti nuogas, be jokio papuošimo ar padekoravimo. O jei nori papuošti, tai ką daryti? Pasitalkina kokį dekoratorių ir pagražina. Taip sale ar kokį lietuvišką kambarį padaro visai be lietuviškos atmosferos.

Tačiau yra namų ir salių, kurios turi sutelkusios gausų lietuvišką papuošimą su šilta ir idomia lietuviška atmosfera. Kas tik įeina, tuoj ir pajaučia, kad čia esama kitokių namų, nekasdienų, kuriuos vis matome ar sutinkame šitame krašte. Čia kažkas kita, atsiremta į kitą kultūrą ir sukurtą visai kitokios formos, parodyta visai kita praeitis.

Kai gyvename apsupti tam tikrų daiktų, baldų ir paveikslų, mes juos pamėgstame, susidraugaujame su jais, pasidarome tartum jų dalis. Kur plikos, tuščios sienos, mes neprisiriname prie tų namų, nei prie aplinkumos.

Kai ateina jaunuolis į tokią sale ir joje neranda nieko lietuviško, jis tai salei neturės jokio jausmo, jokio dėmesio. Bus bendras jausmas, o gal net ir paniekos jausmas, nes kitur jis jau sutinka gražesnes, geriau įrengtas patalpas. Jei salėse jis sutiks lietuvių tautos didvyrius, tuos, kurie formavo tautą, jai kūrė savo eiles, savo talentus atidavė, jaunas žmogus nepaliks abejingas tai praeičiai. Reikia atsiminti, kad jaunas žmogus yra labai imlus ir įtaigus. Visą užrašo jo atmintis. Aplinka jį veikia ir palenkia tai vienur, tai kitur. Sienų portretai labai prasmingai kalba į jauną žmogų ir verčia susimąstyti. Kodėl jis čia pakabintas, kas jis toks, kodėl jis pasišventė Lietuvai!

Taigi, esama prasmės pasilikti lietuvių tarpe.

Jei yra galimybės, kad būtų pakabinti ir miestų ir istorijos didžiųjų žygių paveikslai, tai irgi veiks jaunuolį — jis nejučia pajus praeitį, ją pasisavins. Pamatys jos grožį ir prasmę.

Kiek teko pastebėti, lenkai ypatingai rūpinasi savo praeitimi, savo didvyrių pagarbą ir jų atskleidimu jaunajai kartai. Prisiminkime tik, kiek praeitame amžiuje lenkai sukūrė paveikslų iš didingos Lenkijos istorijos. Juos suorganizavo turtingieji lenkai, pasamdė tapytojus ir juos išlaikė, kad per jų kūrinius būtų gyva Lenkijos didybė, jos didieji vadai, visa istorija. Ir jie tai padarė. Juk dar ir dabar lenkiškose įstaigose rasi ir Kosciūšką ir Pulaskį, rasi gražias tų dailininkų kūrinių reprodukcijas. Todėl nenustebkime, kad lenkai išaugino didesnę patriotizmą ir labiau jaunąją kartą pririšo prie savo tautos istorijos.

Kai lietuvių vaikai lanko amerikoniškas mokyklas, ten sutinka daug papuošimų, paveikslų. Visa padaryta pagal šio krašto stilių, padaryta gerai, visiems prieinama forma. Čia yra ir prezidentai, ir visokie šūkių, paveikslai iš gamtos pažinimo, iš Amerikos istorijos, iš anglų literatūros. Visa tai jaunas žmogus pasisavina ir pamėgsta.

O kai ateina į lietuvišką sale ir joje nieko neranda, vaikas jį tai irgi reaguoja. Pas jį stiprėja menkavertiškumo jausmas, vadinamas, lietuviai neturi nieko ko parodyti, lietuvių namai tušti. Lietuvis yra antros eilės, o gal net trečios eilės pilietis.

Tas menkavertiškumo jausmas paskui ir išstumia jaunuosius iš lietuviškos bendruomenės. Jis nenori priklausyti ten,

Philadelphia 1926 metais

Prieš porą metų, t. y. 1981 gegužės 16, pagal esamas sąlygas su pakankamu dėmesiu minėjome Philadelphia Lietuvos lietuvių telkinyje veikusių lietuviškų radijo laidų auksinį jubiliejų. Ta proga neišvengiamai buvo prisiminta ir Philadelphia Lietuvos lietuvių ankstesnės ateivijos išpūdingai klestėjusi tautinė veikla.

Šiandien mums tiesiog sunku įsivaizduoti, kad, pvz., 1926 metais, kai Jungtinės Amerikos Valstybės minėjo 150 metų nepriklausomybės jubiliejų, bendroje kelių šimtą metų Philadelphia lietuvių eisenose dalyvavo 11,000 mūsų tėvynainių, o ta proga surengtoje dainų šventėje dainavo 800 choristų.

Tuo metu čia veikė net 4 lietuvių spaustuvių — leidyklos, buvo gausiai lankomos 3 katalikų, viena protestantų ir 1 tautinė bažnyčia, veikė 6 savišalpiniai klubai bei gausi įvairiausių organizacijų. Net dar 1942 metais Philadelphia Lietuvos lietuvių galėjo sukaupti lėšų keturto toriniam bombonešui, kurį iškilmingai įteikė Amerikos karo aviacijai.

Pirmoji radijo programa

Tai nenuostabu, kad Phila-

kur nėra polėkių, didvyriškumo, kūrybiškumo broožų.

Sunku lietuviams suprasti, kokį vaidmenį turi aplinka jaunimui, kaip jaunimą veikia lietuviškas papuošimas ir lietuviška intymi atmosfera. O reiktų tuo susirūpinti. Tada drauge bus ugdoma pagarbą mūsų praeičiai, mūsų didvyriam. Bus ugdomas ir lietuviškas pasišventimas ir lietuviška kūryba.

Henrikas Savickas, ilgametis Bendruomenės Balso radijo programos vedėjas Philadelphijoje.

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
BALSO 30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Balio Raugo žodis, tartas lapkričio 19 iš WTEL radijo stoties

Philadelphia Lietuvos lietuvių buvo vieni iš pirmųjų ir su lietuviškais radijo programomis, kurias pradėjo 1931 metais per Velykas Philadelphia Lietuvos Civic operos solistas Petras Petraitis, prabildamas lietuviškai į Philadelphia Lietuvos lietuvius. Jis teištverė pusantrų metų. Po to atėjo Kisieliaus, Antanaičių ir Antano Dziko lietuviškoji programa, ištvėrusi iki 1962 metų, kai, Dzikių mirus, ją užbaigė Stasys Petraitis.

Atvyksta nauji emigrantai

Nors tos radijo laidos buvo komercinio pobūdžio, tačiau jos su žiniomis iš vietos lietuvių gyvenimo atliko gražų vaidmenį tautinio išlikimo prasme.

Po antrojo pasaulinio karo iš Vokietijos DP stovyklų karo vėjų į Philadelphia atbėgė tremtiniai čia rado lietuvių tautinę veiklą gerokai apsilypusią. Jiems susiorganizavus į Tremtinių draugiją, buvo per 800 asmenų. Anstesniais lietuviams atrodė, kad prasidės tautinio atgimimo era. Tai vilčiai buvo dar gana tvirtas pagrindas: tebebuvo parapijos ir klubai, pikiuose dar skambėjo lietuviškos dainos, vaisingai užpilamos alumi. Gi ir trečioji karta, gerbdama savo "papę ir mamę", išardavo kelis žodžius lietuvių kalba.

Tačiau skirtingos augimo sąlygos, kitokios ideologinės pažiūros, kalbinės ir kitokios kliūtys

ankstesnei išveivijai trukdė suartėti su naujaisiais ateiviais. Philadelphia Lietuvos lietuvių bendruomenė netapo, kuo galėjo tapti.

Persiorganizuojant

To meto Lietuvos Tremtinių draugijos valdyba aiškiai pajuto, kad yra kliūtiniai asmeniniai suartėjimui ir kad yra stabdžiai bendrai tautinei darbuotei. Tuo metu reikėjo persiorganizuoti iš Tremtinių draugijos veiklos į Pasaulio Lietuvos Bendruomenės veiklą.

Lietuvių Bendruomenės įsteigimo chartoje aiškiai pasakyta: "Pasaulyje pasklidę lietuvių sudaro vieną Pasaulio Lietuvos Bendruomenę, kad kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys, kad tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad "amžinai gyvenime".

Kaip šių bendruomeninę evangeliją paskelbti?

Tai ir buvo esminė priežastis, kuri vertė susirūpinti bendruomeninio turinio radijo programa. Tas rūpestis automatiškai persikėlė iš Tremtinių draugijos valdybos į Lietuvos Bendruomenės valdybą, kurioje kultūros reikalams vadovavo valdybos narys kun. Stasys Raila. Jis parodė daugiausia rūpesčio, kad bendruomeninė radijo programa būtų įkurta.

Pradėta nuo 10 minučių

Pradžioje buvo nutarta pasi-tenkinti nuperkant iš gana populiarios Antano Dziko programos tik 10 minučių (jo programa buvo vienos valandos). Tokiu būdu į komercinio pobūdžio radijo programą buvo įjungta savotiška kultūrinio pobūdžio dalis.

Tos dešimties minučių įtarpas Dziko programoje prasidėjo 1953 sausio 3. Programėlei kurį laiką gražiai vadovavo Kostas Ostrauskas. Tačiau neužteko 10 minučių bendruomeniniams rūpesčiams išsakyti. Visuomenė atsiliepė palankiai apie tą 10 minučių programą. Tai padarė apylinkės valdybą plėsti programą. Taip po trejetos mėnesių, t. y. balandžio 11 d., 9 v. v. iš radijo stoties WDAS (tada Arch St.) pasigirdo bendruomeninis signalas — "Lietuviais esame mes gimę"...

Tuo pusvalandžiu buvo pradėtos iki šiol tebesitęsiančios Philadelphia Lietuvos Bendruomenės radijo laidos. Vėliau jos persikėlė į radijo stotį WTEL, kur tebeveikia ir šiandien.

Pirmieji redaktoriai

1962 metais laikas iš pusvalandžio pratęstas iki valandos. Pirmoji Philadelphia Lietuvos Bendruomenės apylinkės valdyba, steigdama Bendruomenės Balso radijo siuntų programą, suorganizavo ir pirmąjį redakcinį kolektyvą, į kurį buvo pakviesti: prof. J. Puzinas, prof. A. Salys, K. Ostrauskas, A. Gaigalas, V. Volertas ir B. Raugas.

Šie asmenys suredaguavo Bendruomenės Balso taisykles, kur buvo pasakyta, kad Bendruomenės Balso tikslas yra — populiarinti LB idėją, ugdyti tautinę kultūrą ir skelbti kovą už Lietuvos laisvę, o kiekviena laida pajavirinama gerai atrinkta muzikinė dalimi. Žodiniams turiniui pranešinėti stengtis surasti vyro ir moters balsą.

Redaktoriai keičiasi

Pirmieji išpūdziai buvo geri. Redaktoriai buvo pajėgūs, programos buvo turiningos. Tačiau kiekvienam redaktoriui reikėjo įsipareigoti, o tai jau varžė ir jo asmeninius reikalus.

Jau pirmųjų metų pabaigoje kolektyvas pradėjo byrėti. Pirmiausia pasitraukė vyr. red. K. Ostrauskas. Kiek vėliau prof. A. Salys. Vėliau A. Gaigalas. Prof. Puzinas išvyko į Bostoną redaguoti Lietuvos Enciklopedijos, o V. Volertas, darbo verčiamas, išsikėlė į Baltimorę.

Likęs Balys Raugas į redakcinį darbą sėkmingai įjungė Antaną Klimą (tada Pennsylvanijos universiteto studentą), Antaną Šileiką, Vytautą Murašką, Joną Skladaitį, Kazį Kazlauską ir to meto jaunimo atstovą Henriką Savicką. Siems visiems pagelbėjo gana gausus įvairiaamžių moterų būrys.

Redaktorių kaita vyko ir toliau. 1956 m. vyr. redaktoriaus pareigas iš Balio Raugo perėmė Adolfas Gaigalas, išdirbęs iki 1963. Nuo 1963 vyr. redaktoriaus kėdėje iki šiol tebesėdi ištvėringasis žemaitis Henrikas Savickas.

(nukelta į 4 psl.)

AUŠRA NAUJOS
GADYNĖS TEKAAUŠROS 100 METŲ
SUKAKČIAI PRISIMINTI

PAULIUS JURKUS

2. —

Kodėl reikėjo atgimimo?

"Aušra" yra eilės įvykių rezultatas. Ji neatsirado staiga iš nakties. Kažkas tautos istorijoje įvyko prieš ją — kažkas sukosi ir keitėsi. Kai Aušra prabilo, tauta jau suprato jos kalbą.

Ir kas buvo toje praeityje? Kažkas dingio mūsų istorijos registruose. Kodėl dingio? Kas nutiko, kad imta kalbėti apie tautinį atgimimą?

Kai šie klausimai iškyla, atsakymo reikia ieškoti Lietuvos istorijoje.

Daugiatautė valstybė

Visi žinome, kad senoji Lietuvos valstybė ėjo nuo Baltijos jūrų iki Juodųjų jūrų. Tai Vytauto Didžiojo galybės laikai.

Toji valstybė buvo sudaryta iš daugel tautų. Valstybėje buvo daug laisvės, tolerancijos. Kitos

tautos galėjo išreikšti savo tautinį savitumą sava kalba, o lietuviai tuo savitumu mažai domėjosi. Lietuvos valstybiniai raštai buvo rašomi gudų kalba. Tautos oficialusis sluoksnis buvo pasviręs į rytų kultūrą. Gudų kalba parašyti Lietuvos valdovų metraščiai gina tik valdovų interesus. Metraščiuose keliamas dinastinis savitumas.

Lenkų įtaka

Jau Vytauto laikais Lietuva ėmė artėti su Lenkija. Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila tapo Lenkijos karaliumi. Tas pats valdovas dviem valstybėm. Per Lenkiją atėjo ir Lietuvos krikščionys. Lenkai tuo pasinaudojo ir eksportavo į Lietuvą savo lenkišką kultūrą, papročius. Lenkai buvo labai veržlūs, ir jų savitumas buvo sąmoningas — jie kalbėjo lenkiškai, rašė lenkiškai.

Gi Lietuvos didikai, pripratę santykiuoti su gudaus, ukrainiečiais, lengvai pasidavė lenkų įtakai. 1569 metais pasirašyta unija — sukurta bendra unijinė valstybė. Lenkų įtaka dar labiau padidėjo — lenkiškai kalbėjo didieji Lietuvos ponai, didieji Bažnyčios dignitoriai. Sulenkėjo miestai.

Buvo bandymų gintis nuo tos lenkų įtakos. Tada kilo genealoginis savitumas. Imta įrodinėti, kad lietuviai kilę iš romėnų. Tai Palemono teorija. Lietuviai lotynų kalbą ėmė laikyti savąja. Ta kalba ėmė rašyti raštus. Tada suprato, kad lietuvių savitumą palaikys ne tik skirtinga genealogija, bet ir skirtinga kalba. Bet jie dar negalvojo, kad ta kalba turi būti gimtoji lietuvių kalba.

Pirmas šaukimas — pabusti

Tame lenkiškos kultūros antplūdėje buvo balsų, kurie šaukė sugrįžti prie savos lietuvių kalbos. Toks buvo kanaaninkas Mikalojus Daukša. Jis 1599 metais išleido "Postilę". Tos knygos įžangoje jis kreipiasi į Lietuvos šviesuomenę ir kviečia susiprasti — kviečia kalbėti lietuviškai visur — ir bažnyčioje, ir mokykloje, ir valsčiuje, ir seimuose. Kalba yra tautinė kultūros pagrindas ir pasididžiavimas.

Ši istorinė įžanga buvo parašyta lenkiškai, kad suprastų šviesuomenė. Koks paradoksas

— į lietuvius kreipiasi lenkiškai, kad jie kalbėtų lietuviškai!

Unijinėje valstybėje lenkai neprarado savitumo, o lietuviai prarado. Pirmieji sulenkėjo Lietuvos didieji ponai, paskui mažesni bajorai. Smulkieji bajorėliai reikalavo tokių privilegijų kaip Lenkijoje — gyventi kaip lenkai.

Tai buvo vienintelis atvejis Europoje, kad tautos šviesuomenė išspinduliuoja iš savo tautos. Tokioje Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje aristokratija pasilikė savo tautoje ir per savo kalbą kūrė krašto kultūrą.

Bajorų mirė Lietuva

Jungtinėje Lietuvos Lenkijos valstybėje įsigalėjo netvarka. Bajorai naudojosi didžiosiom laisvėm, neturėjo jokios atsakomybės prieš valstybę — siautė ir medžiojo. Jie tikėjo, kad silpnos valstybės niekas nepalies.

Bet gyvenimas ritosi kitaip — kaimynai ėmė karyti unijinę valstybę. Buvo net trys padalinimai.

Padalinimų metu atsirado lenkų patriotai, kurie norėjo gelbėti valstybę. Jie 1791 sudarė naują konstituciją, kurioje Lietuvos kaip atskiros valstybės nebėra. Yra tik Lietuvos provincija.

Taip Lietuvos bajoro sąmonėje susidarė dvilypis žmogus — lietuvis — lenkas — visa ir tas pats. Tas dvilypumas buvo iš-

reikštas garsia formule — Gentle sum lituanus, natione polonus, — gimimu esu lietuvis, tautybe — lenkas.

Ta lietuviška lenkiška ideologija labiausiai pasireiškė poeto Adomo Mickevičiaus kūryboje. Kadaiše Lietuva davė politinį vadovą dvilypėi valstybei — davė Jogailą. Taip valstybės galė Lietuva davė Mickevičių, literatūros vadovą, kuris jau visai neveidmainiaudamas galėjo save vadinti ir lietuviu, ir lenku. Jis lenkiškai rašė gražiausias poemas apie Lietuvą.

1795 metais žlugo senoji Lietuvos ir Lenkijos valstybė. Ją pasidalijo Rusija, Prūsija ir Austrija.

Tad ir mirė bajorų Lietuva. Tai gražiai yra išreiškęs Balys Sruga savo dramoje — Kazimieras Sapiega. Lietuvos hetmonas, pralaimėjęs prieš sulenkėjusius bajorus, išpūdingame monologe kalba, kad lietuviškas liko tik kaimas. Ten eis ir sustos ties Rūpintojėliu.

Kaip smėlio sauja

Lietuviškas išliko tik kaimas, bet jis buvo nemokytas, baudžiamos nuvargintas, suskurdes. Toks jis įžengė į 19 amžių, kuris buvo lemtingiausias visai lietuvių tautai. Kaip pajūrio smėlis lietuvių tauta buvo pažerta naujo amžiaus pakrantėje, — tauta be vadų, nemokyta, nuvarginta. Bet tauta buvo dora savyje, prisirišusi prie senų pa-

triarchališkų tradicijų, labai gerbė savo tėvus, savo namus, savo bažnyčią. Tas jų pasaulis buvo toks skaidrus ir tyras kaip lietuviškas gintaras. Tame gintare jie per šimtmečius išnešiojo lietuvišką kalbą gyvą.

Romantizmo sąjūdis

Bajorija nepajėgė nutraukti psichologiškai unijos ryšių. Ji tik dar labiau klimpė į lenkų kultūros interesus. Jie lietuviškos kultūros interesais nesidomėjo. Lietuviškai šiek tiek vienas kitas moko, kad galėtų susikalbėti su darbo jėga — su baudžiauninkais. Kunigai irgi turėjo pramokti lietuviškai, nes kaimiečiai juk nemokėjo lenkiškai. Bet kunigai sugėbėjo žmones lenkinti. Yra užregistruota net grubiausių faktų, kaip kunigai lenkino lietuvišką parapiją.

19 amžiaus pradžioje Europoje kilo romantizmo sąjūdis, kuris domėjosi tautų praeitimi, vertino primityvias tautas, nes jos labiausiai išreiškia santykį su gamta.

Romantizmas Lietuvoje sklido per Vilniaus universitetą, kuris buvo 1803 metais reformuotas. Dėstomoji kalba buvo lenkų. Romantizmo paveikti, profesoriai domėjosi ir Lietuvos praeitimi. Vilniuje tada buvo labai daug rūmų, kurie patraukliai ir romantiškai bylojo apie senąją Lietuvą.

(bus daugiau)

KANADOS LIETUVIAI IR DAILĖ

ELENA URBAITYTĖ

Spalio pradžioje pirmą kartą teko būti Kanadoje: Toronte, Montrealyje ir pamatyti lietuvių menininkų ir jiems prijauniančių šeimų bei institucijų gyvenimą. Bendras įspūdis yra, kad lietuviai kanadiečiai turi daugiau laiko vieni kitiems ir nemažai domisi menu. Jie turi daugiau gyvenamos erdvės. Namai masyviau pastatyti ir jie didesni negu mūsų New Yorke.

Pas skulptorių J. Bakį

Prie Boltono miestelio, 40 mylių nuo Toronto, Juozas Bakis yra pasistatęs ant 100 akrų žemės studiją, pasislėpusią tarp medžių ir poros ežerų. Tai milžiniška 200 metų senumo daržinė. Jos struktūra yra paremta 200 pėdų ilgio ir dvi ant trijų pėdų storumo balkiais. Balkiai nutašyti tik kirviu.

Juozas Bakis savo rankomis pertvarkė daržinės vidų, įtaisė keramikos krosnis ir metalo apdirbimo priemones.

Juozas Bakis yra buvęs Freiburgo mokyklos studentas, tuolaikine žvaigždė keramikos skyriuje. Tais laikais jis jau eks-

ponavo savo kūrybą su Freiburgo profesūra Augustiner muziejuje Freiburge.

Šiuo metu Bakis dirba vario metalo suliedintų formų seriją. Tai užuomina žmogaus kūno dalių, kurios lyg disintegruoja, bet tuo pačiu tų formų visumoje galima atpažinti harmoningą figūros klasinį judesį. Rezultate gaunasi sąvoka įtampos tarp gyvenimo energijos augimo ir jos neišvengiamo kritimo.

Netoli studijos yra pasistatęs gyvenamą namą ir jį su dideliu skoniu įsirengęs. Tame name jis turi didelę lietuvių dailininkų kolekciją. Krito į akis Vandos Balukienės ankstyvesnis darbas, energingai tapybiškai spręstas, pasakytiau — neokspresionistiniu stiliumi į kompoziciją įjungia figurą.

Kitos kolekcijos

Taip pat nemažą lietuvių dailininkų kolekciją teko matyti Toronte pas Danutę ir Kazimierą Manglicius, Ditą ir Eugenijų Čuplinskius.

Birutė ir dr. Aleksandras Spudai neseniai nusipirko ultra moderniškus naujus namus, kuriuose stiklas ir baltos sienos kontroliuoja erdvę. Sofistiktuotas Spudų skonis padiktuoja jų na-

Juozas Bakio studija Bolton, Ont., Kanadoje

mau nedaug, bet kvalitetinius baldus, pav. Le Corbusier sukomponuotas kėdes. Spudai baldui ilgai ieško vietos, kad jis harmoningai žaistų su namo erdve. Jie išsirinko mano kelis tapybos darbus, kuriuose spalva, erdvė ir architektūrinis formų žaidimas yra svarbūs tapybos elementai. Gaunasi įdomūs santykiai, kai tapyba ir architektūrinė vidaus konstrukcija padeda vieni kitiems praturtėti ir pražydti.

Montrealyje

Montrealyje Ilona Maziliauskienė (anglų kalbos profesore) taip pat turi nemažą lietuvių dailininkų kolekciją. Ten dominuoja R. Viesulo, A. Tamošaičio meno kūriniai. Su ja buvome dabarties meno muziejuje, peržiūrėjom "Conceptual" meno parodą ir tarp didelių pasaulinio garso menininkų matėme Jurgio Mačiūno, newyorkiečio, conceptualinius pasakymus apie tuolaikinį Amerikos gyvenimą.

Muziejuje sutikom ponus Grudžius. Jie gyvena pačiame gražiausiame Montrealeo rajone Westmount. Jų namas pastatytas šio amžiaus pradžioje — lubos apie 15 pėdų aukštumo, o svečių kambarį pertveria keturios masyvios kolonos, tarp kurių kitoje kambario dalyje matyti masyvus židyns.

Erdvė ir didelės sienų ploštumos suteikia žiūrovui džiaugsmingą įspūdį. Gruodienė yra pati dailininkė ir jau turi įsigijusi keletą lietuvių dailininkų darbų.

Montrealyje Vieux senamiestis primena seną Prancūzijos miestelį, kur gatvės siauros, akmenimis grįstos. Lauko kavinės netoli uosto, kava su prancūziškais pyragaičiais. Čia galima neskubom leistis į diskusijas apie meną ir gyvenimą.

Toronto galerijose

Toronte Yorkville gatvėje ir jos apylinkėje yra nemažai galerijų. Seni namai moderniai atremontuoti. Juose įrengtos galerijos. Jaukus kavinės, kanadiečių ir prancūziškos boutique krautuvės sudaro šarmantišką, lyg europietišką atmosferą.

Būdamu Toronte, vis ten nulėkdavau ir maloniai praleisdavau laiką. Suradau galeriją Jormain, kurią įkūrė Ilona Stanaitis. Ji yra Kanadoje gimusi lietuvaite, baigusi McMaster universitetą Hamiltone MA laipsniu. Ji savo kolekcijoje turi įsigijusi Rufino Tamayjo darbų. Gruodžio mėnesį čia rengiama grupinė lietuvių paroda.

Toronto Prisikėlimo parapija turi galeriją parodom. Lietuvių Katalikių Moterų organizacijų buvau ten pakviesta suruošti savo parodą. Dita Čuplinskienė,

viena iš organizatorių, daug rūpinosi paroda. Jos energija ir entuziazmas yra neužmirštami.

Ten nemažą tokių talkininkų dirba Prisikėlimo ir Anapilio parapijose, puoselėja lietuviybę ir palaiko meną. Prisikėlimo bažnyčioje galima matyti A. Valėsos, o Anapilio bažnyčioje J. Bakio, A. Elskaus vitražus. Taip pat yra ir Lietuvių namai, įrengti pertvarkytoje buvusioje religinėje institucijoje. Ten daug erdvės. Parapijos ir Lietuvių namai lengvai pasiekiami. Žmonės gali be vargo atvažiuoti ir bendrauti.

Lietuvių kapinėse

Netoli Anapilio parapijos yra lietuvių kapinės. J. Bakis nuvežė aplankyti dailininko Telesforo Valiaus kapo. Jis Freiburgo mokykloje buvo grafikos profesorius. Būdamu Kanadoje, daug kartų girdėjau T. Valiaus pavardę minint. Dauguma lietuvių, ypač dailininkai, pasigenda T. Valiaus asmenybės.

Buvau sutikusi A. Valienę. Ji daugiau kaip pusę savo turto išleidusi savo vyro monografijai. Pasakojo, koks tai milžiniškas ir atsakingas darbas ruošti monografiją.

Prie kapinių yra pastatytas apeigų architektūrinis vienetasis. Ten yra vartai, kurie dalina apeigų centrą. Tuos vartus padarė dailininkas — skulptorius Juozas Bakis. Juos išplovė iš metalo.

Kapinėse dar yra R. Mozoliausko, buvusio Freiburgo studento, sukurtas paminklas. Jis yra nulietas iš bronzos. Čia matome apibendrintų formų moters figurą. Montrealyje teko aplankyti ir Juozo Akstino kapą. Jis studijavo tapybą Montrealeo mokykloje. Mirė 39 metų. Jo antkapio piešinį sukomponavo dail. T. Valius.

Kai grįžau į New Yorką, jaučiau, kad buvau pas savus, bet jie apsupti švelnesnės gyvenimo aplinkos. Kanados miestai mažesni, jaukesni ir švaresni. Gamta lengvai pasiekiamas. Montrealeo lietuviai net turi vasarvietes prie ežerų ir miškų. Tai visai netoli miesto. Vietovę pavadino Dainava.

Lėtesnis gyvenimo tempas ir čia pat pasiekiamas gamta padaro žmogui teigiamos įtakos, pakeičia jo mąstymo būdą ir jo pojūčius.

Kanados lietuviai su dailės veikla paliko šviesų ir kultūringą įspūdį.

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSO 30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

(atkelta iš 3 psl.)

kitas skautas — Gediminas Dragūnas.

Tiesa, ir jis kartais nusiskundžia darbo gausa bei talkos stoka. 1979 jis Skautų Aido korespondentui pareiškė — "ir pavargstu jau, ir darbas sunkėja, kaip ir visuose mūsų veiklos srityse, tačiau žinau, kad esu reikalingas ir taip jaučiu atlieką savo pareigą, kurią paskyrė prieš daug metų gautasis violetinis kaklaraištis — tarnauti lietuvių bei!"

Iš ko išsilaiko?

Savaime suprantama, būdamas ne komercinio pobūdžio, Bendruomenės Balsas yra priverstas šauktis finansinės pagalbos. Tiesiog kartais tenka nustebti, kai išgirsti, kad šimtines aukoja tie, kurie gyvena gana kukliai, kurie nepriklausomybės metais Lietuvoje nepasinaudojo mokslu stipendija, neturėjo "siltesnės vietos", bet kurie išėvičioje nuoširdžiai remia LB pastangas, kad lietuvis "amžinai gyventų".

Bendruomenės Balso istorijoje per 30 metų tokių aukų yra prireikę apie 35.000 dol.

Ar apsimoka?

Tokį klausimą 1932 kelė Antanas Vanagaitis Margutyje, rašydamas "Ar apsimoka? Žinoma, kad ne! Visas lietuviybės darbas nuo Donelaičio, Daukanto, Kudirkos, Valančiaus, Basanavičiaus laikų neapsimokėjo ir neapsimokės. Tai yra pasišventimas!"

Taip, visi, kurie dirba bendruomeninį darbą, žino, kad tai yra pasišventimas ir pasiaukojimas. Ir Bendruomenės Balso finansų reikalų tvarkymas yra tikrai didelis darbas, kurį jau beveik dvidešimt metų vykdo

Nauja karta

Bendruomenės Balsui veikiant, išaugo ir išsismokslino nauja karta. Nuo jos priklausys to paties Bendruomenės Balso ir Philadelphijos lietuvių telkinio lietuviškoji ateitis, kuriai ruoštis ir Bendruomenės Balsas buvo pašauktas į gyvenimą. O tai jau yra ir kvietimas, kad reikia planuoti, nes negali užgesti idėja — Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt.

Sukaktuvinis banketas

Baigdamas savo kalbą, Balys Raugas pakvietė visus į sukaktuvinį banketą, kuris buvo lapkričio 19 d. 7 v.v. Lietuvių Namuose.

Banketą pradėjo apylinkės valdybos pirmininkė T. Gečienė, parodydama Bendruomenės Balso reikšmę. LB Kultūros Tarybos vicepirmininkas Juozas Stempužis tarė proga priitaikytą gražų žodį ir Bendruomenės Balso redaktoriui įteikė žymenį. Philadelphijos LB apylinkė G. Dragūnui įteikė Aušros leidinį.

Meninę dalį atliko Julija Dantienė, sekdama Maironio eiliumi, nuotaikingais posmais aprašydamas daugelį Bendruomenės Balsui artimesnių asmenų, o puiki solistė Marytė Bizinkauskaitė labai įspūdingai padainavo.

Knygnešiai nešė knygąs slapta į Lietuvą, buvo rusų valdžios persekiojami, tremiami į Sibirą. Mūsų dabar niekas persekioja už lietuvišką raštą, tad parsineškime daugiau knygų į savo namus. Plirkime naujus lietuviškus leidinius!

Juozas Bakis savo studijoje prie vario metalo skulptūros

TEŽYDI LAIMĖ

Vestuviniai sveikinimai, gauti iš Lietuvos

Vedybos — rizika: laimėsit, Ar pralaimėsite abu? — Bet jūs nusprendėte, kad dviese Lengviau gyvent šioj žemėj bus.

Jei kelio vingiuose Sustotų Riedėjus jūsų mašina — Abu karštai pasibučiuokit, Ir vėl pirmyn Į meilės stotį Kaip ir šiandien — Su šypsena.

Naujam lizde Težydi laimė, Kad džiaugsmui būt Kur prasiskleist — Prie meilės židinio Jaukaus, Papuošto šypsniio Spinduliais, Sušils ne vien pavargę Rankos — Ir jūsų širdys Atsigaus!

JAUNAMARTEI

(Mylimai Eglutei Zikaraitei)

Tau norėč įdėti Ką gražiausią turi

Nuostabiausias kraštas — Mūsų Lietuva:

Gintarinę jūrą — Pasaką žvaigždėtą — Įgisingą dainą, Kurioje gyva.

Svyrantį berželį Pakrašty atslaimo, Sutemą prie upės Ir naktužę žvainą.

Pakelės Smūtkelį, Margą tėvo klėtį, Kur drobelių raštai Kraitinén sudėti.

Saulėtą sietyną, Pirkioj pakabintą, Iš šiaudų nupintą, Žvaigždém padabintą.

Nuometui papuošti Tau rūtelę žalią, Margaspalvę juostą, Rankšluostėlį lino.

Vingrųjį suktinį, Klumpakojį trunkų, Kad primint Tėvynę, Ir jos vardą brangų.

Kaunas, 1983.II. 12-25

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave. Chicago, Illinois, 60636

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US\$

Pavardė, vardas

Adresas

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

40 East 49th Street (Corner of Madison Ave.)

New York, N.Y. 10017

Tel.: (212) 758-1150, 758-1151

Apple-Valley, Min. 55124	72 County Road No. 42	612 432-3939
New York, N.Y. 10003	45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011	135 W. 14th Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127	393 West Broadway	617 268-8764
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203 367-2863
Chicago, ILL. 60629	2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	6089 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49505	1541 Plainfield Ave. NE	616 361-5960
Hackensack, N.J. 07601	194-B Main St.	201 342-9110
Hartford, Conn. 06106	1839 Park St.	203 232-6600
Lakewood, N.J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Montebello, CA. 90640	1800 W. Beverly Blvd.	213 727-0884
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	373-8783
Miami Beach, Fla. 33139	1352 Washington Ave.	305 532-7026
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook St.	756-1668
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Beineke Rd.	432-5402
Worcester, Mass. 01607	22 Carlstad Street	617 798-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

TAUTOS FONDAS IR CHICAGOS LIETUVIAI

Tenka nuoširdžiai pasidžiaugti, kad lietuviškoji išeivija rūpinasi pavergtos tautos reikais, savo aukomis remdama mūsų veiksmų darbą. Tai liudija ir Tautos Fondo Chicago skyriaus valdybos suruošta 30-tinė vakarienių, įvykusi spalio mėn. Lietuvių Tautiniuose namuose.

Tai bene pirmas bandymas vakarienių proga sutelkti kiek galima daugiau pinigų. Į vakarienių atsilankė daug Tautos Fondo rėmėjų ir užpildė erdvę Lietuvių tautinių namų salę.

Tautos Fondo Chicago skyriaus valdybai, ruošiant vakarienių, nuoširdžiai talkino specialus komitetas. Jam vadovavo M. Marcinkienė, talkinant St. Semėnienėi, Ivašauskienei, F. Mackevičiūnei, Adomavičiūtei ir kitom.

Į šios vakarienių organizavimą taip pat daug pastangų, be valdybos, įdėjo ir vicepirmininkas dr. Leonas Kriaučiūnas, turįs visuomeninį daug pažinčių ir pasitikėjimo.

Vakarienių pradėjo komiteto pirmininkė M. Marcinkienė, pasidžiaugdama gausiais svečiais, pažymėdama, kad Tautos Fondas atlieka ypač svarbų darbą ir įgalina Vliką plačiu mastu vykdyti Lietuvos laisvinimo darbus. Vakaro programai vadovauti pakvietė Vladą Vijeikį.

Prieš vakarienių malda sukalbėjo Šv. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Antanas Zakaras, prašydamas Aukščiausiojo palaimos tiem, kurie aukojasi ir aukoja pavergtos tėvynės išlaisvinimo iš okupanto darbam.

Vladas Vijeikis paskaitė savo kūrybos humoristinius eilėraščius, kuriuose "per dantį" patraukė mūsų kultūrininkus, besišauginčius okupantų metama meškere, pasišaipė ir iš mūsų gyvenimo ydų. Šis humoras gal kiek per šurkštoka, juo labiau, kad buvo minėtos kai kurių jėzuitų pavardės ir jiem prisegtos nepelnytos etiketės. Bendrai, Vlado Vijeikio "pokštai" tiko šio vakaro nuotaikom.

Tautos Fondo Chicago skyriaus pirmininkas inž. Jonas Jurkūnas šiltai padėkojo Tautos Fondo rėmėjams ir čia pat suminėjo eilę Vliko atliekamų reikšmingų darbų. Jis pažymėjo, kad Tautos Fondas yra Vliko išdinininkas, kad laisvinimo darbam Vliko sąmata metam siekia iki 100,000 dol. Vlikas leidžia informacinius ir politinius veikalus, remia radijo programas ir pavergtą Lietuvą, leidžia "Eltos" biuletenį keliomis kalbomis, palaiko ryšius su laisvojo pasaulio kraštų vyriausybėmis. Dėkodamas aukotojams, pažymėjo, kad Chicago lietuviai nuoširdžiai remia Vliko darbus, aukotojams išreiškė nuoširdžią padėką ir čia pat įteikė specialius padėkos pažymėjimus tiem aukotojams, kurie per eilę metų Vliką rėmė stambesniais aukomis. O tokių buvo tikrai nemažas skaičius. Kitų aukos siekė arti trijų tūkstančių, žinoma, per eilę metų. Šiais metais Tautos Fondas mini savo veiklos dešimtmetį, todėl ypač sustiprina savo veiklą ir nori sutelkti Vliko darbam kiek daugiau lėšų.

Ta proga inž. Jonas Jurkūnas perskaitė sąrašą stambesniųjų ir smulkesniųjų aukotojų, aukojusių Vlikui šios vakarienių proga. Sąrašas gana ilgas. Kiti tuojau kilo nuo stalų ir klojo šimtinės čia pat. Per gerą valandą buvo paskelbta, kad šios vakarienių proga buvo suaukota apie 5 000 dol. Lietuvos atgimimo sąjūdis, pagerbdamas savo nario a.a. A. Rimo šviesų atminimą, Vlikui paaudko 700 dol. Bendrai, šį vakarienių Tautos Fondo išdą padidino 6000 dol. su viršum. Tai gražus pavyzdys, kai vakarienių dalyviai, pasidabinę jau galvus sidabru, nuoširdžiai iš savo kuklių išteklių taip stipriai parėmė Vliko darbus. Būtų gražu, kad ir kitų veiksmų darbus vi-

suomenė taip nuoširdžiai parremtų.

Nuotaikingą, neilgą meninę programą atliko Dainuojančios žemaitės—Bronė Stravinskienė, Dana Varaneckienė, Aldona Underienė, talkinant Broniui Maciukevičiui. Akomponavo Alvydė Eitutytė. Šio vieneto vadovas — Kazys Skaisgirys. Vienuetas, gerai susidainavęs, nuotaikingai atliko trio ir duetu: Mūsų žemė Lietuva — Stasio Gailevičiaus; Tėviškėlė — B. Budriūno, žodžiai P. Stelingio; Mano gimtinė — A. Kačanausko, žodžiai Maironio; Tėviškės ilgesys — Dvorak; neseniai mirusiam kompozitoriui A. Mikulskiui prisiminti (pagerbtas susikaupimo minute) padainavo jo kūrinių O Dieve geriausias; Lygioj lankelėj — liaudies daina; Nuolankiai prašom — Rossini; Už jūrų, už kalnų — J. Gaidelio,

BRANGŪS BROLIAI IR SESĖS LIETUVIAI!

Šv. Kazimiero vardas ir dvasia tepasiekia visus ko plačiausiai!

Mūsų pasauliečiai inteligentai pasigėrėtinai darbuojasi, kad, minėdami šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį, mes, lietuviai, pasitarnautume žmoniui. Knyga apie šv. Kazimiero gyvenimą, naujai parašyta prof. S. Sužiedėlio lietuvių kalba, jau baigta spausdinti. Jau paruoštos laidos anglų, ispanų ir vokiečių, baigiamos ruošti italų ir portugalų, ruošiami prancūzų kalbomis. Baigiama spausdinti šv. Kazimiero ontologija. Sekmingai plinta šv. Kazimiero sidabriniai ir bronziniai medaliai. Ruošiamas spaudai šv. Kazimiero albumas.

PATERSON, N.J.

Marijos Rugytės nauji laimėjimai fotografijos mene

Š. m. pavasarį Santa Barbara, Californijoje, leidžiamas žurnalas PHOTOGRAPHER'S FORUM buvo paskelbęs fotografų darbų varžybą. Šiose varžybose dalyvavo 5575 fotografai, jų tarpe ir Marija Rugytė. Iš viso buvo atsiųsta 16,225 fotografijos. Šiem fotografų darbams vertinti buvo sudaryta komisija iš to meno specialistų. Į ją įėjo Californijos universiteto Los Angeles fotografijos meno profesorė Barbara Pearlman, Otis Parsons mokyklos meno profesorius Peter Reiss ir Pietų Californijos universiteto fotografijos profesorius Robert Flick. Komisija atrinko 8% geriausių darbų, ir Marija Rugytė pateko į šių laimėtojų skaičių.

Štai prieš mane guli to žurnalo leidėjo laiškas, sveikinantis Mariją su jos laimėjimu ir dėnesantis, kad jos darbas bus įdėtas į BEST OF PHOTOGRAPHY ANNUAL: 1983 liuksusinį albumą. Leidėjas tarp kitko prašo Mariją jam pranešti, kaip ji norėtų po savo foto darbu albume pasirašyti. Dabar Marija jau yra gavusi ir tą albumą. Jis tikrai gražiai išleistas, liuksusinis. Vien tik kaina nusako jo turinio ir apipavidalinimo vertę. Jis kainuoja 50 dolerių. Marija Rugytė yra labai patenkinta šiuo jos darbo įvertinimu ir pasiryžusi dar labiau tobulinti savo darbo techniką.

Veiklos parapijos organizacijos

Šv. Kazimiero parapijos sodalietės, kad ir negausios savo skaičiumi, bet stipriai paremia parapiją. Spalio 16 jos surengė tradicinę Bunco party. Žmonių prisirinko pilna parapijos salė, buvo net iš kitų parapijų. Gauta apie 1250 dol. pelno. Daugiausia prie šio renginio prisidėjo pirmininkė Marija Kemežienė, Ona Balčietienė ir Eleonora Williams. To paties mėnesio pabaigoj sodalietės dar surengė vartotų daiktų išpardavimą. Iš šio renginio jos irgi su-

žodžiai St. Santvaro; Pempel — žemaičių liaudies daina.

Meninė programa baigta daina Lietuva brangi — J. Naujalis, žodžiai Maironio; ją sudainavo drauge su dainos vienetu ir visi vakarienių dalyviai.

Malonu pažymėti, kad Dainuojančios žemaitės, vadovaujamos Kazio Skaisgirio, pradėjo gražiai reikštis Chicago su nuotaikinga, nepretenzinga, menine programa, atlikdamos ją įvairiuose renginiuose. Todėl ir šį kartą jas publika sutiko šiltai, negailėdama karštų katūčių.

Tautos Fondo vakarienių buvo gerai organizuota, nuotaika pakili. Donsūs aukotojai sudėjo gražią sumą pinigų. Tuo, manau, gali džiaugtis Vlikas ir jį sudarančios partijos, kurios, manytume, kaip tik turėtų pačios parodyti daugiau pastangų, aktyvumo ir paramos Vliko darbam.

Jurgis Janušaitis

Tautos Fondo metinėje vakarienių Chicagoje programos dalį atliko "dainuojančios žemaitės". Iš k. muzikas K. Skaisgirys, Dana Varaneckienė ir Aldona Underienė. Nuotr. Viktoro Kučo

ANTRAS KAIMAS HARTFORDE

Hartfordo LB rudens baliaus programą spalio 8 ukrainiečių salėj atliko iš Chicago atvykusi humoro ir satyros vaidintojų grupė Antras Kaimas.

Valdybos nariai nuo pat vasaros ruošėsi šiam renginiui. Pirm. Ignas Budrys su Antru Kaimu tarėsi dėl įvairių detalių, Alfonsas Dzikas rūpinosi sale, garsialbiais, Zina V. Dresliūtė ir Regina Stankaitė tvarkė bilietus, stalų rezervacijas, gėles, loteriją, Anro Kaimo aktorių transportaciją, Danutė Grajauskienė rūpinosi bufetu, o Eugenijus Orentas baru, Birutė Zdanytė, Eugenijus Žiurys ir Marija Williams talkino visiems.

Anro Kaimo grupę vaidino Vida Gilvydienė, Arvydas Vaitkus, Juozas Kapačinskas, Jūratė Jakštytė, Indrė Toliuštė, Eugenijus Būtenas, Algirdas Titus Antanaitis ir Vincas Lukas (švešininkas). Artistai iš anksto teiravosi apie vietinę lietuvių veiklą ir žinias pritaikė prie savo juokų scenoj.

Sestadienį, vakaro programai artėjant, buvo ypač daug rūpėsių, nes, repetacijai jau prasidėjus, dar vis trūko trijų artistų. Lėktuvas smarkiai vėlavo.

Antras Kaimas Hartforde pasirodė pirmą kartą ir nebuvo tikras kaip bus priimtas. Tačiau programa praėjo labai sklandžiai ir vaidintojus rožėmis apdovanojo Rima Budrytė ir Saulius Dzikas. Džiugu, kad publikos tarpe buvo daug jaunimo, kuriam programa labai patiko.

Po programos artistai turėjo progos pabendrauti su žiūrovais ir kartu pasilinksminti. Sekmadienio anksčiau ryta artistai išskubėjo į New Yorką, kur popietė atliko programą Kultūros Židiny.

Hartfordo LB apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems, prisidėjusiems prie vakaro pasisekimo, o ypač Antram Kaimui.

Zina V. Dresliūtė

kalą tvarkė Elena Trucilauskienė ir Konstancija Scheibelhut.

Šv. Kazimiero parapija ruošiasi minėti Šv. Kazimiero jubiliejų

Parapijos susirinkime lapkričio 6 buvo pasitarta programos reikalai. Jau pakviestas vietos vyskupas Frank Rodimer, ir gautas iš jo sutikimas. Jis kovo 5 koncelebruos mišias. Po mišių bus banketas parapijos salėj. Bažnyčioj bus pagiedota šventei pritaikyti giesmių, o banketo metu bus taip pat kokia nors progai pritaikyta programa.

Dar vis neturim lietuvių kunigo

Prieš pusantrų metų išvykus parapijos administratoriui kun. V. Palubinskui į New Yorką ir nepalikus lietuvių kunigo savo įpėdiniui, Šv. Kazimiero parapija dar vis pergyvena tam tikrą krizę. Patersnom vyskupas laikiniu administratorium yra paskyręs parapijos klebonijoj rezidavusį ir čia Amerikoj studijavusį kunigą iš Indijos Jokubą Pallivathukkal. Jis yra labai geras kunigas, labai stengiasi mum, lietuviui, įtikti, bet vis tiek nelietuvis. Nei jis gali lietuviškai pamokslą pasakyti, nei

(nukelta į 7 psl.)

— Aro, Toronto lietuvių vyrų choro, veiklos penkmečio minėjimas su koncertu įvyks gruodžio 11, šį sekmadienį, 4 val. popiet Toronto Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje. Šalia choro programoj dalyvauja ir solistai R. Strimaitis ir V. Verikaitis.

— Edmundas ir Rūta Kulikaukai, La Palma, Calif., paaudkojo Litanistikos katedrai 1000 dol. ir iš darbovietės gavo dar kitą tūkstantį priedo.

— Kanados Lietuvių Katalikų Centro posėdy pasiskirstyta pareigomis: pirm. V. Bireta, vicepirm. J. Andrulis ir kun. J. Staškus, protokolų sekr. L. Murauskienė, susirašinėjimų sekr. K. Manglicas, išd. V. Dalindienė, nariai kun. dr. P. Gaida, dr. O. Gustaijenė, dr. J. Sungaila, kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Liauba, OFM, E. Gudinskienė, J. Pleinys, M. Povilaitienė, dr. Br. Povilaitis.

— Montevideo mieste buvo surengta pirmoji grafikos darbų paroda, kuri ateityje bus rengiama kas dveji metai. Du savo kūrinius jai nusiuntė dr. Alfredas Stanevičius. Parodon įsijungė 66 grafikai iš P. Amerikos valstybių. Jai buvo atrinkta 600 darbų. Tarp jų yra ir dr. A. Stanevičiaus nusiųsti du kūrinių. Ši paroda bus rodoma dešimtyje valstybių.

— Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos tarybos suvažiavimas įvyko lapkričio 18-20 Priskelimo parapijos patalpose. Išrinkta nauja valdyba: pirm. Siga Bersėnaitė, vicepirm. Jūratė Ulekaitė, sekr. Darius Čuplinskas, išd. Dana Čepaitė, ryšinininkė Nijolė Vytaite.

— "Lituanicos" tunto vakaronė ir paroda įvyks gruodžio 9 Chicago Jaunimo Centro kavinėje.

— Dail. A. Tamošaitis, Lietuvių Tautodailės Instituto kuratorius, ruošia naują knygą "Lietuvių tautinės juostos". Knygos paruošimui LT Institutas iš federalinės Kanados valdžios gavo 5000 dol.

— Lietuvos vyčių Centro valdyba, įvertindama Darbininko talką, paskyrė laikraščiu stiprinti 50 dol. auką. Nuoširdus aciu.

— Draudžiamosios lietuvių spaudos parodą sausio 22 Clevelande rengia Dievo Motinos parapija.

— Rėta Žekaitė (Zekas) reiškiasi anglišką spaudą kaip žurnalistė ir dienraštį "Toronto Star" turi savo skyrių, kuriame daugiausia rašo apie įvairius asmenis, ypač filmų aktorius.

— Kun. Kazimieras Bėkšta, salezietis, jau 25 metus darbuojasi tarp Brazilijos indėnų Amazonėj. Prieš 58 metus gimęs Klaipėdoj, antro pasaulinio karo metu pasitraukė į Vokietiją. Kunigu iššventintas Brazilijoje. Jis moka kelias indėnų kalbas, parengė elementorių Aharibo indėnų kalba, išvertė šv. Morkaus evangeliją į Tuceno kalbą, vėliau ir į Yanonami indėnų kalbą ir sudarė jų pirmą žodyną.

— Montrealio Šv. Kazimiero lietuvių parapija išsirinco naują tarybą, kurion įeina Zenonas Valinskas, Jonas Naruševičius, Rimvydas Skučas, Antanas Zienka, Ona Cuzineau, iš buvusios tarybos liko Elena Kurilienė, Tommy Yaunish ir Richardas Martel.

— Melbourne Dainos Sambūris spalio 23 Lietuvių Namuose surengė metinį koncertą. Šiuo koncertu paminėta 34 metų veiklos sukaktis. Sambūris dabar turi dvi jaunas dirigentes — Danutę Levickienę ir Birutę Prašmutaitę.

Ald. B.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207**

Prašau pratęsti prenumeratą 1984 metam

Vardas ir pavardė

Adresas

DARBININKAS naujiesiems skaitytojams pirmuosius metus kainuoja tik 12 dol. Visiems kitiems prenumerata — 15 dol. metam.

Sluocniu už prenumeratą \$.....
Už kalendorių \$.....
Spaudai paremti \$.....

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAMS

Adv. dr. M. Švelkauskienė sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausimai siųskite jai adresu: **Dr. M. L. Švelkauskas — Attorney-at-Law, Boston Five Bank Bldg., 1895 Centre St., Boston, MA 02132**

PATARTINA SUDARYTI "TRUSTĄ"

KLAUSIMAS

Noriu surašyti testamentą, pagal kurį mano turtas po mano mirties tektų lygiomis dalimis mano dviem vaikams ar jų palikuonim. Sūnus su savo žmona nesugyvena, ir atrodo, kad jam gavus palikimą, marti gali pereikalausti skyrybų ir dalies turto. Noriu, kad marti jokių teisių į tą palikimą neturėtų ir kad toji palikimo dalis tektų tik man sūnui ar jo vaikam.

Prašau patarti, kaip reikia surašyti testamentą, kad tas mano noras būtų patenkintas.

Tėvas Floridoje

ATSAKYMAS

Tokių problemų, kurias Tamsta aprašė, daug kas turi. Atsakyti į Tamstos klausimą nėra lengva. Jei paliksi sūnui pusę savo palikimo be suvaržymų, — niekas negalėtų Tamstai garantuoti, kad marti "geruoju ar bloguoju" nepasidarys Tamstos palikimo "dalininke". Todėl patariu sudaryti vadinajamą "trustą" ir neskirti savo vaikų patikėtiniais (trustees).

Tokiu atveju visuomet patartina paskirti banką patikėtinium, kad būtų išvengta nesantaikos tarp vaikų.

"Trustee" galit paskirti savo sūnui visas pajamas (interest) iš jam paliekamos dalies, o likutį (pačią sumą) palikti anūkam. Jei anūkai yra mažamečiai, galit nurodyti, kad jiems priklausanti suma (principal) būtų jiems išmokėta, jiems sulaukus "tiek ir tiek" metų. Galit taip pat nurodyti, kad, jei sūnus miryt prieš vaikam sulaukus tam tikro amžiaus, jie gautų ir procentus nuo jų tėvui priklausančios dalies, o vėliau, kai jie bus pilnamečiai ar, jei norit, vyresnio negu 18 metų amžiaus, jiems bus išmokėta ir pati suma (principal) pilnumoj, lygiomis dalimis.

Aš čia paminėjau, kas darytina, bendrais bruožais. Trust yra labai lankstus dalykas; jį galima visaip sudaryti. Manau, kad Tamstos advokatas, kuriam Tamsta turi išdėstyti smulkiai visus savo pageidavimus, sugebės išpildyti Tamstos norus.

Daug lietuviškų plokštelių turi Darbininko administracija. Skambink 212 827-1351 ir prašyk, kad plokšteles atsiųstų į namus.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Gina Čapkas. Solistė Gina Čapkauskienė šioj plokštelėj įdainavo: B. Budriūno "Dainos gimimas", J. Stankūno "Mergaitė", G. Gudauskienės "Gintarėlis", A. Stankevičiaus "Vandens malūnėliai", J. Govėdo "Serenada", V. Herbert "Kad matytčiau aš vėl Neapolį", W. Mozart "Lopšinė", R. Siczynski "Viena, mano sapnų miestas", F. von Flotow "Paskutinė rožė", J. Strauss "Pavasario balsai". 12 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

"Vytyt". Prieš 10 metų Chicagoj sukurtas orkestras Vytyt išleido plokštelę. Orkestro vadovas ir dainininkas Liutas Dargis. Dar dainuoja Irena Mažeikaitė. Turiny: Kauno valsas, Guantanamo, Dar šiandien, Tau tiktai tau, Vyrai ūžkim, Svajonių sala, Tave aš pamaciau, O Zuzana, Paskutinis sekmadienis, Saulė. Kaina 12 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Harmonija. New Yorko Harmonijos kvartetas dainuoja: Oi tu, ieva, ievužė, Pavasaris, Plaukia sau laivelis, Gyvenimą turės, Devynbalsė, Stoviu aš parimus. Kur bėga Šešupė, Du broliukai kunigai, Negerki trečios, Poeto svajonė, Mano rūtos, Šlama silko vėjas. Jau saulelė leidos, Nemunėlis. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, lietuviškos knygos, suvenyrai gaunama Darbininko spaudos kioske: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTINUKAI — T SHIRTS, trijų spalvų, su Lietuvos trispalve ir Vytimi bei įrašu "Lithuanian and proud of it": vaikam (boy's size) S (6-8), M (10-12), L (14-16), suaugusiems (man's size) S (34-36), M (38-40), L (42-44), XL (46-48). Kaina su persiuntimu tik 7 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kalėdos, Aušros Vartų Montrealio choro įdainuota 14 kalėdinių giesmių: Tyliąją naktį, Skubinkit piemenys, Nakties tyloje, Piemenėliams, vargdienėliams, Tylią naktį, Angelų balsai, Sveikas Jėzau gimusi, Linksmų Kalėdų, Laukiame su viltim, Berneliai kelkit, Ateikit vaikeliai, Tyliąją naktį, Linksmą giesmę ir Iš padangių tolimų. Kaina 11 dol. Persiuntimas 1 dol.

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Puzino, Rinktiniai raštai. I ir II tomas. Įrišti į kietus viršelius. Už abu tomus 35 dol.

B. Kviklio, Kauno arkivyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

E. Juciūtė, Igarkos Naujamiestis. Lietuvių tremtinių gyvenimas Sibire. Įrišta. 10 dol.

M. Blynas, Lietuvos senovės paminklai. Iliustruota. 10 dol.

J. Karka, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų atsargos karininkų korporacija Ramovė 1933 - 1983. Kaina 10 dol.

A. Balašaitienė, Susitikimas pamary. Novelės. Įrišta. 8 dol.

Bronys Raila, Raibos agavos. Įrišta. 12 dol.

J. Burkus, Gaila minios. Religiniai mąstymai. 8.00 dol.

B. Ramanauskas, OFM, Aš savo dalį atlikau... Religinių straipsnių rinkinys. 12 dol.

A. Gailiūsis, Visaip atsitinka. Novelės. 6 dol.

V. Kavalitūnas, Dalia. Romanas, kietais viršeliais, 7 dol.

Pr. Razminas, Kražiai. Didesnio formato, įrišta. 12 dol.

A. Budreckis, DLK Algirdas. Istorinis veikalas, įrištas. 16 dol.

A. Rukša, Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. III tomas, įrištas. 19 dol.

M. Karaša, Gyvenimo sukuriuose. Įrišta. 12 dol.

E. Juciūtė, Pėdos mirties zonoje. Pergyvenimai Sibire. 10 dol.

Br. Kviklys, Telšių vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 20 dol.

Br. Kviklys, Vilkaviškio vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

J. Brazaitis, Raštai. I, II ir III tomai. Įrišta. Po 15 dol.

L. Kerulis, Išvežtųjų lietuvių sąrašas. Didelio formato. 20 dol.

G. Galva, Ernestas Galvanuskas, politinė biografija. Kietais viršeliais. 18.00 dol.

G. Tautvytis, Gyvenimas okupuotoj Lietuvoj. 10.00 dol.

S. Ylos, Ateitininkų vadovas. II laida. 8 dol.

II Pasaulio Lietuvių Dienos. 5 dol.

Br. Raila, Kitokios Lietuvos ilgesys. 5 dol.

R. Raid, Wenn die Sowjets kommen. Vokiečių kalba apie sovietų žiaurumus okupacijos metu Pabaltijo kraštuose. 12 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

25 dol. — E. Vasyliūnienė, Somerville, Mass.

20 dol. — P. Karosas, New Britain, Conn.

Po 15 dol. — S. Sližys, Ridgewood, N.Y., kun. A. Petraitis, Putnam, Conn., kun. R. Krasauskas, Putnam, Conn., kun. dr. V. Cukuras, Putnam, Conn.

12 dol. — T. Slye, Ozono

Park, N.Y.

Po 10 dol. — J. Gruodis, Monticello, N.Y., kun. J. Tautkus, Putnam, Conn.

Po 5 dol. — M. Bajorūnas, Southfield, Mich., C. Repšys, Montreal, Que., K. Bakšys, Deltona, Fla., dr. J. Urbaitis, Kane, Pa., B. Bernotas, Wethersfield, Conn., V. Rack, Eastlake, Ohio, P. Matulis, Shrewsbury, Mass., V. Ivanauskas, Dorchester, Mass., V. Spakauskas, Brooklyn, N.Y., A. Lipčienė, New Haven, Conn., S. Bendžius, Philadelphia, Pa., F. Valentukevičius, Nashua, N.H., K. Krušinskas, Keamy, N.J.

Po 2 dol. — A. Miciūnas, New Britain, Conn., V. Morkūnas, Woodhaven, N.Y., J. Byla, Pittston, Pa., J. Zeidat, Los Angeles, Calif.

Po 2 dol. — A. Adams, Brooklyn, N.Y., A. Butchis, Chester, Pa.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Pasikeitus adresui, malonėkit tuoj pranešti administracijai. Pridėkite taip pat ir senąjį adresą.

NAUJA KNYGA

Darbininko administraciją pasiekė naują Nidos leidyklos Londone išleista knyga Avos Saudar-gienės — VĖJAS IŠ RYTŲ. Knygoje aprašomi kelionės įspū-džiai po Jugoslaviją, Austriją, Lenkiją ir Prūsiją. Iliustruota nuotraukomis, 151 puslapis. Kaina 4.50 dol. Įrišta į kietus viršelius.

Aukų rinkėjas V. Baltutis

SUNNY HILLS, FLA.

BALFO VAJUS

Šiais metais per visą spalio mėnesį Sunny Hills, Fla., lietuvių tarpe buvo pravedama rinkliava Balfui. Nors ir mažamūsų tautiečių grupelė, bet Balfui surinkta 245 dol.

Aukojo:

Po 20 dol.: L. ir V. Adomavičiai, O. ir V. Baltučiai, K. ir J. Strazdai, A. ir K. Žukauskai.

Po 10 dol.: G. ir V. Beleckai, F. Bočiūnas, S. ir R. Estkai, J. ir P. Janulis, kun. P. Jaraška, S. ir H. Kačinskai, kun. A. Kardas, E. ir M. Lukai, O. ir V. Mamaičiai, E. ir M. Milukai, V. Rumšienė, J. Zubavičius.

Po 5 dol.: S. ir K. Aleksandravičiai, M. ir A. Balčiūnai, V. Dėdiniene, P. Grigalaukas, M. Kardauskaitė, S. Paulauskienė, A. Pileckas, A. Šimkienė, V. ir H. Zitikai.

Visiems aukojusiems nuoširdus ačiū.

Aukų rinkėjas V. Baltutis

AMBER HARVEST Fresh fruits and vegetables PARDUOTUVĖ

Galima gauti skanios, rupios, lietuviškos sveikatos duonos iš Bruno's kepyklos Chicagoj. Užsakomi vaisių krepšiai visom progom. Iki malonaus pasimatymo!

110-21 Jamaica Ave. (kampus 111 St.) 847-9225

Atidara nuo 8 iki 7 val. nuo pirmadienio iki šeštadienio

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our lay-away plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO. 79-03 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N.Y. 11421 TEL. 212 296-1162

FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

LIETUVIŲ KASA LIETUVIAM

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Skyriai Chicagoje, Ill. ir St. Petersburg, Fla.

— Kiekviena taupoma sąskaita KASOJE aprausta iki 100,000 dolerių.

KASA už paprastas taupomas sąskaitas moka 9%

Už IRA pensijų indėlius dabar moka 11%

Už didelius ir mažus Certifikatus duoda kiek galima aukščiausius procentus.

Visiems nariams lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas ir mortgičius.

Tiesioginiai priėm. arba keičia Social Security pensijos čekius.

Duoda Money Orders ir keičia asmeniškų arba algos čekius.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. vak. ir šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

Visus kviečiame dėti santaupas į lietuvišką KASĄ.

Šv. Kazimiero medalis, išleistas jubiliejui rengti komiteto, jau gaunamas Darbininko administracijoje. Medalis bronzinis, įdėtas į plastikinę dėžutę. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedamas dar 1 dol.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nuotraukomis patogia suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

Perkūno choras atliko programą Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventėje lapkričio 20 Apiešimo parapijos salėje. Kairėje — dirigentas Viktoras Ralys. Nuotr. L. Tamošaitis

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjime lapkričio 20 Apiešimo parapijos salėje paskaitą skaito Aleksandras Vakselis. Nuotr. L. Tamošaitis

PATERSON, N.J.

(atkelta iš 5 psl.)

išpažinčių klausyti, nei kitokius patarnavimus lietuvių kalba atlikti. Esam nors tiek laimingi, kad visą vasarą pas mus praleido kun. V. Dabušis, o dabar dažnai mus aplanko ir sekmadieniais mišias aukoja ir kitus patarnavimus atlieka kun. Kazimieras Pugevičius ir kartais Brooklyno pranciškonai — T. Leonardas Andriekus ir T. Antanas Prakapas. Parapija jiems už tai labai dėkinga.

Kaip šią parapijos krizę išgyvena parapiečiai? Nepasimėtė, ir niekas dėl to iš parapijos neišėjo. Visi kooperuoja su laikiniu administratorium ir stengiasi jam padėti, nes tai yra parapijos gyvybinis reikalas. Kartu

vis ieškomas nuolatinis parapijos klebonas lietuvis. Stengiamasi prilaikyti esamus parapiečius ir dar organizuoti vaju parapiečių skaičiui padidinti. Vieną kitą šeimą pasisėkė laimėti. Šiaip jau visi parapiečiai mieliai visur talkina ir daug darbų, net ir didesnių, atlieka be jokio atlyginimo. Tokiais talkininkais yra: Jurgis Jasulaitis, parapijos tarybos pirmininkas, ir Antanas Juškaitis, izdo globėjas (trustee), padeda parapijos administratoriui tvarkyti rinkliavas ir kitus finansinius reikalus; Stasys Adomaitis, Jonas Litvaitis ir Juozas Celencevičius eina kolektorių pareigas; Vytautas Gružas rūpinasi bažnyčios ir klebonijos aplinka, ypač prižiūri tarp bažnyčios ir klebonijos esantį sodelį su lietuvišku kryžiumi ir Šiluvos Marijos statula; Juzė Kaminskienė ir Betty Dowhen tvarko bažnyčios ir klebonijos vidų, svarindamos ir blizgindamos, kad viskas atrodytų gražiai ir tvarkingai; Antanas Celencevičius išdekoravo klebonijos valgomąjį ir atlieka kitus patarnavimus darbus. Viktoras Povilonis atlieka „plumberio“ darbus; kai reikia tvarkyti langus, stogus su vandens nutekėjimu, tuoj prisistato Gediminas Klimas, Jurgis Jasulaitis, broliai Celencevičiai ir Klemensas Praleika, kuris išdrįsta su paprastom kopėčiom net ant bažnyčios stogo pasilypti ir vandens nubėgimo lovelius ir vamzdžius išvalyti.

Yra ir daugiau smulkesnius darbus atliekančių rankų. Bet užteks ir to, kas čia buvo suminėta. Ir tai buvo padaryta dėl to, kad būtų parodyta, kaip parapiečiai prisirišę prie savo parapijos. Lietuviškų parapijų metų komiteto pagrindiniame atsišaukime buvo pasakyta, kad lietuviška parapija turėtų būti mum antri namai. Iš to, kas čia buvo, aiškėja, kad Šv. Kazimiero parapijos Patersone parapiečiai tikrai rūpinasi savo parapija kaip savo tikrais namais.

Buvo ir vestuvės
Spalio 1 Švč. Marijos bažny-

NAUJAUSIOS KNYGOS

A. Musteikis, Dangaus ir žemės saknys. Romanas. 10 dol.
R. K. Vidžiūnienė, Vieno vakaro melancholija. Novelės. 7 dol.

Iz. Straukas, Nuo Linkuvos iki Čikagos. Atsiminimai. 8 dol.
P. Melnikas, Pakirsta šaka. Romanas. Kietais viršeliais. 8 dol.

J. Ostrauskas, Gundymai. Kietais viršeliais. 8 dol.

J. Ehret, Lithuania, The European Adam. Angliškai. 3.50 dol.

Vysk. V. Brizgys, II Vatikano mintys ir lietuviai susirinkime. Kietais viršeliais, 6 dol.

J. Rūtenis, Šventieji dūmai, eilės. 6 dol.

K. Kaminskas, Po sveltumu dangum, eilėraščiai. 4 dol.

A. Gailiūšis, Visaip atsitinka, novelės. 6 dol.

Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos naujos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BOSTONO ŽINIOS

Bankaitytė ir džiugus balius

Lapkričio 26 įvykęs Bostono aukštesniosios lituanistinės mokyklos tėvų komiteto surengtas tradicinis balius su koncertine dalimi buvo džiugus ir mielas. Dažnai nusiskundžiama, kad mūsų renginiuose dažniausiai daugumą sudaro vyresnioji karta. Šiame baliuje daugumą sudarė kaip tik vidurinioji ir jaunesnioji kartos, net ir mokyklos jaunimas. Balius buvo rengiamas lituanistinei mokyklai palaikyti. Gausus atsilankusių dalyvių skaičius ir šiuo reikalu parodė, kad lietuviybė dar nemiršta, kad ją rūpinamasi ir yra gražus prieauglis.

Baliui vadovavo tėvų komiteto pirm. Ramūnas Kalvaitis.

čioj, Pompton Lakes, N.J., pranciškonas T. John Carnivale įspūdingom apeigom sutuokė mūsų parapietę Olgą Bogumirskaitę-Bugenytę su Leonardu Brazaičiu iš Garfield, N.J. Olgos tėvai Kazimieras ir Olga Bogumirskai (priimdami pilietybę, pakeitė pavardę — pasivadino Bugeniais) gyvena Ringwoode, N.J., o Leonardo tėvai Juozas ir Genovaitė Brazaičiai — Roselle, N.J. Leonardo tėvai jau abu pensininkai, o Olgos tėvas dirba kaip vyr. inžinierius Burns & Roe Engineering bendrovėje, kuri stato net atomines jėgaines.

Jaunųjų palydoj vyriausias pabrolis buvo jaunojo geras draugas Jeff Knapp, o vyriausia pamergė — jaunosios draugė Kathy Dunn. Kiti pabroliai buvo jaunosios brolis Algis Bogumirskas, jaunojo broliai Juozas ir Tomas Brazaičiai ir draugas Mark Vigneri. Pamergės — jaunosios sesuo Elena Sruhs, jaunojo sesuo Linda Brazaitytė, jaunojo brolio duktė Tammi Brazaitytė ir Gina Fantini. Bažnyčioj gražiai pagiedojo, pati sau pritarė gita, Ebony Rose. Dar jai vargonais pritarė vargonininkas Anthony Squarrito. Apeigų metu skaitinius skaitė jaunojo brolienė Kotryna Brazaitienė, pamokslą pasakė T. John Carnivale. Po sutuoktuvinių apeigų visi svečiai buvo pakviesti į gražų Apple Ridge Country Club, kur kelias valandas vaišintasi ir linksmintasi.

Povestuvinei kelionei jaunieji buvo išvykę į Virgin Islands, į Šv. Jono salą. Iš ten grįžo vėl prie kasdieninių darbų. Šiuo metu yra apsigyvenę Garfildė, N.J. Leonardas yra baigęs sociologijos mokslus Upsala kolegijoj ir dirba vaiko globos įstaigoj, kuri kovoja prieš vaikų išnaudojimą, ir konsultantu vieno tarptautinės prekybos įstaigoj. Olga yra baigusi Paramus Community College, kur studijavo biologiją ir prekybinę administraciją. Ji priklausė prie New Jersey tautinių šokių ansamblio ir šoko paskutiniame tautinių šokių festivaly Chicagoj.

A. Masonis

Pradžioje buvo kokteiliai ir užkandžiai, vėliau meninė programa, kurią atliko kanklininkė iš Clevelando Mirga Bankaitytė. Kanklės yra lietuvių tautinis muzikos instrumentas. Mirgos Bankaitytės rankose šis instrumentas parodė, kad juo galima atlikti ir gana sudėtingus muzikos kūrinius. Ji skambino Mikulskio, Švedo ir vieną ispanišką kūrinių, kurį kanklėm pritaikė pati Mirga Bankaitytė. Mirgos Bankaitytės pirštuose kanklių stygos skambėjo džiaugsmu, liūdesiu, kartais, rodos, lyg verkdamas.

Po meninės dalies buvo loterija, šokiai, vaišės. Šokiama grojo smagus latvių orkestras.

Tėvų komiteto pirm. R. Kalvaitis dėkojo visiems, o ypač komiteto nariams: Glorijai Adomkaitienei, Broniui Banaičiui ir Ernei Kalen. Mokyklos direktore yra Zita Krukoniene.

Mokyklos reikalams atsirado aukotojų: po 100 dol. aukojo Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė, a.a. Vidos Kleinienės šeima 10 metų mirties sukaktį prisimindama, Lietuvių Federalinė Kredito Unija „Taupa“, Transatlantic Motors, Inc., Veitas & Veitas Engineers, po 50 dol. — E. ir R. Janulaičiai, Bostono Lietuvių Etnografinis ansamblis „Sodauto“, Bostono Lietuvių inžinierių D-ja (ALIAS), 30 dol. G. ir V. Vaitėjurgiai, po 25 dol. K. ir B. Bačanskai, G. ir J. Banaičiai, A. Banevičienė, S. Griežė-Jurgelevičius, A. ir C. Kupčinskai, A. ir B. Mitkai, dr. M. ir D. Pautienai, G. A. Rasy, S. ir A. Santarvai, Transatlantic Travel Service, Inc., A. ir C. Treiniai, ir 13 dol. dr. ir p. J. Gimbutai. Dar vėliau aukojo pora asmenų, kurie į šį sąrašą jau nebuvo įrašyti.

Taip šis puikus ir džiugus vakaras praėjo labai gražioje nuotaikoje, o mokyklos tėvų komitetui bus materialinis palengvinimas rūpinantis mokyklos reikalais.

Šaulių sukaktis

Lapkričio 27 Jono Vanagaičio vardo Bostono šaulių kuopa šventė 25 metų sukaktį. Ji buvo pradėta mišiomis. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Šauliai dalyvavo organizuotai. Į šią šventę atvyko taip pat iš Brocktono Martyno Vinco Kudirkos kuopų atstovai su vėliavomis. Mišias aukojo šaulių rinktinės kapelionas pranciškonas kun. Rafaelis Šakals, asistuojant parapijos kleb. kun. Albertui Kontautui ir buv. kleb. kun. Antanui Baltrušėnui. Pamokslą sakė kun. Šakals.

Taip šis puikus ir džiugus vakaras praėjo labai gražioje nuotaikoje, o mokyklos tėvų komitetui bus materialinis palengvinimas rūpinantis mokyklos reikalais.

Po mišių tolimesnis minėjimas vyko parapijos salėje. Jį pradėjo ir pravedė kuopos pirm. Stasys Augonis. Buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Skaitant mirusiųjų kuopos narių pavardes, atsistojimo minute pagerbti mirusieji. Apie šios

kuopos kūrimosi vargus, kurie buvo sutinkami kuopai kuriantis ir tolimesnę kuopos veiklą kalbėjo inž. Juozas Stašaitis. Kuopą raštu sveikino šaulių sąjungos pirmininkas, o taip pat gauta eilė kitų sveikinimų. Žodžiu sveikino kleb. kun. Albertas Kontautas, buv. kleb. kun. Antanas Baltrušėnas, kun. R. Šakals, buv. kuopos pirm. Albinas Šležas, Brocktono ir Worcesterio kuopų atstovai, Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubo pirm. Elena Vasyliūnienė ir kiti.

Meninę programą atliko jauna dainininkė Verutė Bizinkauskaitė, kuriai akomponavo jos tėvelis dr. Bizinkauskas. Verutė yra Marytės sesuo, kurią jau dauguma lietuvių kolonijų pažįsta iš jos atliktų koncertų. Verutė atrodė irgi neatsilikus nuo sesers, nes turi gražų balsą ir jau gražiai dainuoja. Solistas Benediktas Povilavičius, kuris dažnai ir mieliai atlieka meninę programą mūsų renginiuose, akomponuojant komp. Jeronimui Kačinskui, savo sodriu bosu džiugino susirinkusius.

Šia progą Ona Merkienė ir Milda Norkūnienė buvo apdovanotos šaulių atžymėjimais už jų didelį ir nuosirdų darbą.

Po programos vyko šaulių moterų paruoštos vaišės.

BOSTONO RENGINIAI

Gruodžio 18 d. 4 val. L.M.F. Bostono klubo rengiamos kūčios-kalėdinė vakaronė. Programą atliks kun. Vincas Valkavičius, Norwoodo klebonas. Jis pagros smuiku ir padainuos, o Elen Rubin paskambins arfą. Rengėjos kviečia visus į šią vakaronę.

Gruodžio 31 d. 9 val. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos tradicinis Naujų Metų sutikimas. D-jos valdyba kviečia visus ir prašo užsisakyti stalus 10 asmenų iš anksto.

Kovo 5 d. atidaroma Elenos Vasyliūnienės dailės darbų paroda Cambridge Public Library. Paroda tęsis dvi savaites.

Balandžio 1 d. Minkų radijo valandėlės 50 metų sukaktį paminėti koncertas, o rugpjūčio 12 gegužinė-piknikas.

Gegužės 6 d. Motinos Dienos minėjimas. Rengia L.M.F. Bostono klubas.

Gegužės 13 d. 3 val. popiet First & Second Church salėje, 66 Marlborough St., Bostone rengiama poezijos ir muzikos popietė su poetu Stasiu Santvaru ir pianistu Vytautu Bakšiu. Rengia LB Bostono apygardos valdyba.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Višcėnis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

BOSTON MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

JŪRA STRIMAITIS, ADVOKATĖ — KEHOE, DOYLE, PLAYTER, NOVICK & STRIMAITIS — Nine Hamilton Place, Boston, MA. TEL.: 617-338-0070 Lynn, MA., TEL.: 617-599-8188. Mūsų devynių advokatų firma specializuojasi įvairiose srityse.

JAPONIJOS FILMAVIMO BENDROVĖS ATSTOVAI LIETUVOS GENERALINIAME KONSULTE NEW YORKE

Didžiausias Japonijos televizijos ir radijo tinklas — NHK (Nippon Hoso Kyokai) — savo ruošiamai kultūros ir mokslo programai susidomėjo Baltijos valstybėmis.

To tinklo įgula, grįždama iš filmavimo kelionės po Europą, šiuo metu renka medžiagą Amerikos kontinente. Iš anksto susitaręs lapkričio 22 minėtoms Japonijos transliacijos bendrovės atstovams su trijų asmenų įgula atvyko į Lietuvos generalinį konsulatą New Yorke, kur praleido visą dieną pokalbių rekordavimui ir filmavimui. Lietuva buvo parinkta kaip tipiškas pavyzdys, galiojantis visom trim Baltijos valstybėm. Anot to at-

50 METŲ SUKAKTIS

Gruodžio 5 suėjo 50 metų, kaip buvo atšaukta prohibicija — draudimas naudoti alkoholį. Prohibicija Amerikoje užsitęsė 13 metų 10 mėnesių ir 8 dienas. Ji įstatymo keliu buvo įvesta 1919 pradžioje.

Draudimas nieko gero nedavė, nes buvo įrengtos slaptos degtinės krautuvės, slaptai ėmė gaminti naminę degtinę. Taip pardavinėjami slaptą degtinę, ne vienas susikrovė nemažus turtus. Išigalėjo „pogrindžio grima“. Tai ir privedė prie prohibicijos atšaukimo.

NHK žinoma kaip didžiausia Japonijos transliavimo bendrovė, kuri per du televizijos ir tris radijo kanalus aptarnauja visą Japoniją. Jos televizijos ir radijo programos dvidešimt viena kalba transliuojamos ir į užjūrius už Japonijos ribų.

Transliavimas apie Baltijos valstybes numatytas ateinančių metų pradžioj ruošiamoj kultūros ir mokslo programoj.

Rep.

Š. m. gruodžio mėn. 23 d. sueina penkeri metai, kaip Viešpaties valia užbaigė šios žemės kellone mano mylima žmona

A.A. BENEDIKTA MISLIAUSKIENĖ-BARUSEVIČIŪTĖ.

Šviesiam jos atminimui prisiminti, šią liūdną sukaktį minint, už jos sielą bus aukojamos šv. mišios gruodžio 18 d. 10:30 val. Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioj, Philadelphijoje, gruodžio 26 d. Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos koplyčioj Romoj, gruodžio 26 d. Klaipeidos katalikų bažnyčioj, gruodžio 26 Tėvų Marijonų vienuolyno koplyčioj, Chicagoj, gruodžio 18 d. St. Francis vienuolyno Lorreto, Pa., gruodžio 23 d. 12 val. dienos Fitzgerald of Mercy ligoninės koplyčioj, Darby, Pa. Nuoširdžiai prašau visus pažįstamus a.a. Benediktą prisiminti savo maldose.

Skusmo prislėgtas vyras Henrikas

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros. Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite - įsitikinsite!

13 DIDŽIULIŲ KRAUTUVIŲ 13

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6176
E. Northport, L. I.: 250-A Lark Field Rd. 516 757-0801
Franklin Sq., L. I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
White Plains, N. Y., The Cheese Pitt — 200 Hamilton Ave. — Tel.: 914-249-0226

Nanuet, N.Y., Nanuet Mall Shopping Cent., Route 59 — Tel. 914 623-4265
Farmington, Conn: Hans and Fritz Dell 270 Farmington Ave. — 203-677-7000
Danbury, Conn.: Danbury Gourmet, 296 Main St. — Tel.: 203 744-6857
Norwood, Mass.: Meat and Wursthaus — 101 Central St. Tel.: 617 769-2895
Wayne, N.J.: 1234 Willowbrook Mall — Tel.: 201 785-0542

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: gruodžio 10, šeštadienį, LMK Federacijos New Yorko klubo prieškalėdinis pobūvis posėdžių menėje.

Lietuvos Atsiminimų radijas gruodžio 9, penktadienį, 10 val. v. perduos pasikalbėjimą su Valdu Adamkum, kuris ką tik grįžo iš ilgesnės kelionės po Sovietų Sąjungą ir Lietuvą. Jis pasakos įspūdžius apie šiuo dienų gyvenimą Lietuvoje. Gi gruodžio 16 perduos per radiją Lietuvos vyčių Chicago choro atliktą programą Chicago Pramonės ir Kultūros muziejuje.

A. a. dr. Broniaus Radzivano 5 metų mirties sukakties proga aukojamos mišios pranciškonų vienuolyno koplyčioje gruodžio 18, sekmadienį, 1 v. popiet. Mišias užrašė Liet. Fronto Bičiuliai.

New Yorko šaulių kuopos narių visuotinis metinis susirinkimas įvyksta gruodžio 10, šeštadienį, 6 v.v. Kultūros Židinio patalpose. Bus pranešimai apie kuopos veiklą ir kuopos finansinį stovį. Bus aptarti kuopos ateities veiklos planai, ir bus renkama nauja kuopos vadovybė.

New Yorko šaulių kuopos valdybos posėdis šaukiamas gruodžio 10, šį šeštadienį, 5 v.v., vieną valandą prieš kuopos visuotinį narių susirinkimą.

LB New Jersey apygardos valdyba, dėkodama Darbininkui už jos rengiamo Aušros 100 metų sukaktuvių minėjimo garsinimą, laikraščiu paremti paskyrė 20 dol. auką. Nuosirdus aciu.

Kun. Kornelijus Bučmys, OFM, Darbininko redaktorius, šį savaitgalį yra išvykęs į Dayton, Ohio, kur vietos lietuvių Šv. Kryžiaus parapijį talkina prieškalėdiniam susitelkimui.

Apreiškimo parapijos choro tradicinės Kalėdų vaišės vyks gruodžio 11, šį sekmadienį, po 11 val. mišių didžiojoje salėje. Choriatai, jų šeimos ir draugai kviečiami dalyvauti. Įėjimas 5 dol. asmeniui.

Šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakties paminėti Darbininkas leidžia laureato Jurgio Gliaudos romaną šv. Kazimiero tema "Kovo Ketvirtoji". Prie knygos leidimo paskutiniu metu prisidėjo: 50 dol. dr. Vytautas Karoblis, Ripley, Ohio, 25 dol. A. Tumosa, Wayne, Mich., 20 dol. prel. Jonas Balkūnas, St. Petersburg Beach, Fla. Aukotojam nuosirdžiai dėkojame.

Lietuvių Kultūros Fondo korporacija šeštadienį, gruodžio 10, Kultūros Židinyje turės specialų narių susirinkimą, kuriame balsavimo būdu bus sprendžiamas korporacijos vardo ir įstatų pakeitimas. Naujai korporacijai leidimas ir "tax exempt" statusas jau yra gauti, bet būtina gauti ir narių pritarimą, todėl visi aktyvūs Kultūros Fondo nariai prašomi dalyvauti specialiam susirinkime. Registracija prasidės 9 val., o oficiali suvažiavimo pradžia bus 10 val. ryto. Kas negali dalyvauti, prašomi pristatyti pasirašytus balsavimo įgaliojimus.

Natūralaus bičių medaus prieinamomis kainomis galima gauti Darbininko spaudos kioske. Čia taip pat galima įsigyti kalėdinių kortelių, lietuviškos muzikos plokštelių, įvairių suvenyrų ir dovanėlių Kalėdom ir kitom progom, naujausių lietuviškų knygų, gintarų ir kt.

Kalėdinių kortelių tautiškais bei religiniais motyvais, su lietuviškais įrašais, galima gauti Darbininko administracijoje. 12 kortelių su persiuntimu 5 dol. Užsakyti adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimas bus ateinančių metų sausio 14, šeštadienį, Kultūros Židinyje. Minėjimą rengia New Yorko šaulių kuopa, kuriai vadovauja Kęstutis Miklas.

Priekalėdinis susitelkimas įvyks gruodžio 11, šį sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Pagrindines mišias 11 val. aukos ir pamokslą pasakys Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM. Išpažinčių bus klausoma prieš mišias ir mišių metu. Tuoj po mišių apatinėje parapijos salėje bus užkandžiai ir kun. prof. Antano Rubšio paskaita iš Šv. Rašto. Paskaita surišta su advento mintimi. Bus rodomos ir skaidrės. Klebonas kun. Jonas Pakalniškis visus maloniai kviečia atsilankyti.

Patiksliname. Praeitame Darbininko numeryje, aprašant iškilmes Aušros Vartuose, padaryta korektūros klaida. Mišiom asistavo ne kun. V. Palubinskas, o kun. Jonas Pakalniškis.

N. Y. ir N.J. Dantų Gydytojų draugijos metinis susirinkimas įvyksta gruodžio 18, sekmadienį, 1 v. popiet pas dr. Birutę Paprockienę, 85-13 105 St., Richmond Hill, N.Y. Programoje — einamieji reikalai ir dr. A. Goeldnerienės bei dr. J. Trojanienės įspūdžiai iš kelionės po Kiniją.

Priekalėdinį parengimą rengia SLA 99-toji moterų kuopa gruodžio 11, šį sekmadienį, SLA centro patalpose, 307 West 30th Street, New York, N.Y. Pradžia 2 v. popiet.

Kultūros Židinio 10 metų sukaktuvinis koncertas, surengtas gruodžio 3 Židinio patalpose, sutraukė daug publikos ir praėjo sėkmingai. Programą atliko Toronto Volungės choras, kuriam vadovauja Dalia Viskontienė. Platesnis sukakties minėjimo ir koncerto aprašymas kitame Darbininko numeryje.

Tarptautinė numizmatų konvencija vyksta šį savaitgalį New Yorke. Gruodžio 11, šį sekmadienį, 11 v. Lietuvių Numizmatų draugija šaukia savo narių susirinkimą, kur paskaitą skaitys vienas iš kuratorių Allen Stahl. Jo tema — Didžiojo Lietuvos Kunigaikštijos pinigai — grašiai. Kviečiami lietuviai dalyvauti. Kas turi monetų, banknotų ir medalių bei ordinų, tegu atsineša parduoti, pasiukeisti ar tik parodyti. Viskas vyksta Sheraton viešbutyje, 7 Ave. ir 53 St.

KASOS Kredito Unija primena, kad dabar geriausias laikas atidaryti IRA pensijos taupymo sąskaitas. Iki šių metų galo KASA dar tebemoka 11% dividendus už naujai atidarytas IRA sąskaitas. Kitose taupymo institucijose procentai yra daug mažesni. KASA taip pat išduoda "Money Orders", keičia pensijos ir algų čekius ir priima tiesioginį pensijos čekių pervedimą į KASOS indėlius. Reguliaris santaupos KASOJE neša 9% metinį prieauglį. Dėl informacijų skambinkite 441-6799.

Darbininko kalendorius 1984 metams išsiuntinėtas visiems skaitytojams. Kas norėtų įsigyti daugiau egzempliorių, prašomi atsiųsti po 2 dol. išlaidom padengti. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

Tradicinės skautų kūčios, rengiamos New Yorko vyr. skautų Vilijos židinio, bus gruodžio 17, šeštadienį, 6 v. v. Kultūros Židinyje. Kviečiami visi skautai, jų tėveliai ir artimieji. Apie dalyvavimą iš anksto pranešti Aldonai Katinienei — tel. 212 846-1210.

Iš Metropolitan operos rūmų šeštadienias vėl pradeda transliuoti operos. Gruodžio 10, šį šeštadienį, 2 val. popiet per radiją bus transliuojama Poulenc opera "Dialogues of the Carmelites". Pagrindiniai solistai: Jerome Hines, Frederica von Stade, Mignon Dunn, Betsy Norden. Diriguoja Manuel Rosenthal. Gruodžio 17, kitą šeštadienį, 1:30 val. popiet bus transliuojama per radiją Verdi opera "Ernani". Pagrindiniai solistai Luciano Pavarotti, Leona Mitchell, Sherrill Milnes. Diriguoja James Levine. "Ernani" gruodžio 21, trečiadienį, 8 val. vak. bus transliuojama per televiziją.

Kūčios, rengiamos Lietuvių vyčių 110 kuopos, įvyks gruodžio 18 Maspeth, V. Atsimainymo lietuvių parapijos salėje, po 11 val. mišių.

A. Lingienė, Redford, Mich., atnaujindama 1984 metams Darbininko prenumeratą, atsiuntė 55 dol. Dosniai spaudos rėmėjai nuosirdžiai dėkojame.

A. Antanaitis iš Kings Park, L. I., N.Y., jau eilę metų paromia Darbininką su stambesne auka. Šiais metais, apmokėdamas Darbininko prenumeratą, įteikė 100 dol. Taip pat iš turimos maisto krautuovės Kings Park, N.Y., padovanojo maisto produktų vienuolynui Kalėdų proga, kaip anksčiau tai padarė Darbininko rudens vakaro proga. Dosniam aukotojui ir geradariui nuosirdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Hartforde, Conn., gruodžio 11, šį sekmadienį, 2 v. popiet Švč. Trejybės parapijos salėje bus paminėta Aušros 100 m. sukaktis. Paskaitą skaitys Darbininko redaktorius Paulius Jurkus. Aušros poeziją skaitys dramos aktorius Vytautas Valiukas. Rengia LB Hartfordo apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja Ignas Budrys.

Eglė Vainius, Real Estate parduotuvė, dirba su R. T. Real Estate Agency, Inc., Bay Head, New Jersey. Tel. 295-9700 (namų tel. 295-8493). E. Vainienė priklauso prie South Monmouth ir Ocean County Multiple Listing Service. Įstaigoji kreipiantis paminėti, kad norite būti E. Vainienės klientais.

Vietoj kalėdinių kortelių siuntinėjimo savo draugus ir pažįstamus galite sveikinti per Darbininką. Pridėdami auką Darbininkui, tuo pačiu stiprinte ir lietuvišką spaudą.

Išnuomojamas mažas kambarys su baldais vyriui ar moteriai Woodhavene, N.Y. Skambinti po 6 v.v. tel. 847-7306.

Toronto lietuvių Volungės ansamblis Kultūros Židinio scenoje gruodžio 3 po sėkmingo koncerto. Vidury dirigentė Dalia Viskontienė. Nuotr. L. Tamošaičio

Darbininko kalendorius 1984 metams, papuoštas šv. Kazimiero paveikslu, lapkričio 23 išsiųstas skaitytojams. Siųsdami prenumeratos mokestį, malonėkite pridėti ir auką kalendoriaus išlaidom padengti bei spaudai paremti. Nors visur kainos kyla, bet Darbininko prenumerata ir naujumi metam paliekama tik 15 dol. Geradarių ir spaudos rėmėjų dėka galime ir toliau leisti laikraštį, kainos nekeldami.

Lietuvių vyčių 12 kuopos metinis kalėdinis pobūvis bus gruodžio 11, sekmadienį, Aušros Vartų lietuvių parapijos salėje tuoj po sumos. Vaikus aplankys Kalėdų senelis, veiks gausi loterija ir bufetas. Klebonas kun. Vytautas Palubinskas ir Lietuvių vyčių 12 kuopa visus nuosirdžiai kviečia dalyvauti.

UŽDEGTA KALĖDINĖ EGLUTĖ

Gruodžio 5, pirmadienį, 7:30 v.v. Rockefeller Centre Manhattane iškilmingai uždegta tradicinė kalėdinė eglutė, kurios aukštis — 75 pėdos, o apatinių šakų plotis 35 pėdos. Uždegė ją David Rockefeller su mokyklos vaikais. Eglutė turi 10,000 lemputių. Tuoj prasidėjo kalėdinės giesmės ir kita spalvinga programa. Iškilmių pasižiūrėti susirinko tūkstančiai žmonių, pagauti pakilios kalėdinės nuotaikos.

Pirmą kartą kalėdinė eglutė šioje vietoje uždegta 1931. Tuo metu statė visą Rockefellerio Centrą. Buvo depresijos laikai. Kalėdų išvakarėse darbininkam buvo išmokėtos algos. Ir jie savo džiaugsmą išreiškėdami, pastatė statybos vietoje eglutę, kurią surado prie British Empire Building, 620 Fifth Ave. Tai buvo jų padėkos simbolis. Po dviejų metų jau oficialiai buvo patatytą eglutę ir uždegta. Nuo to laiko kasmet čia kuo gražiau papuošiamas visas kvartalas ties Rockefeller Centru, ir miestas pradeda Kalėdų švenčių laikotarpį.

RENGINIAI KULTŪROS ŽIDINY

Antanas Mičiulis, Kultūros Židinio valdybos vicepirmininkas priežiūros reikalams, praneša, kad iki š.m. gruodžio 3 ateinančių metam yra gauti šie patalpų užsakymai:

Sausio 8, sekmadienį, Maiorionio šeštadieninės mokyklos Kalėdų Eglutė.

Sausio 14, šeštadienį, Klaipėdos atvadavimo minėjimas mažojoje salėje. Rengia S. Kudirkos vardo šaulių kuopa.

Vasario 25, šeštadienį, tradicinis Kaukių Balius. Rengia N.Y. ateitininkai.

Kun. dr. Valdemaras Cukuras, Putnam, Conn., atnaujindamas Darbininko prenumeratą, atsiuntė 50 dol. Ačiū labai.

Brooklyno vyskupijos Šv. Marijos Kalnelio kapinėse — Mt. St. Mary's Cemetery, 172-00 Booth Memorial Ave., Flushing, N.Y., prie 164 St. ir Long Island Expressway buvo pradėta nauja laidojimo sekcija, kuri greit išsiųs. Lietuviai, kurie norėtų ten gauti vietą laidojimui, turėtų paskubėti. Kapinių administracija laisto ir tvarkingai prižiūri. Žmonėm nereikia prižiūrėti, nebent kas pasodina geles.

NAUJAS LAIKRAŠTIS

New Yorke pasirodė naujas laikraštis — The New York Eagle, kurį išleido advokatas Gilbert DiLucia. Laikraštis domisi etniniais reikalais, antikomunistinės krypties. Leidėjas dažnai lankėsi Kultūros Židinyje, tarėsi visokiais visuomeniniais reikalais. Ir išleis pirmą numerį, jį atvežė čia į Religinę Šalpą ir į Darbininko redakciją.

Laikraštis savaitinis. Pirmas numeris išėjo gruodžio 2 data, turi 32 puslapius, tabloido formato. Puikiai sutvarkytas ir įdomus. Vieno numerio kaina 30 ct.

Kovo 11, sekmadienį, Kaziuko Mugė. Rengia N.Y. skautai. Užimtos visos patalpos.

Balandžio 7-8, dail. Vl. Žilias paroda mažojoje salėje.

Balandžio 14, šeštadienį, LA Klubo bingo grupės susirinkimas ir vakariene mažojoje salėje.

Balandžio 28, šeštadienį, Laisvės Žiburio radijo pavasario koncertas-balius.

Balandžio 29, sekmadienį, tradicinis Atvelykio stalias didžiojoje salėje. Rengia Liet. Moterų Federacijos N.Y. Klubas.

Balandžio 29, sekmadienį, KASOS Kredito Unijos metinis narių susirinkimas popiet mažojoje salėje.

Gegužės 5, šeštadienį, Tautos Fondo suvažiavimas dienos metu apatinėse patalpose.

Gegužės 19, šeštadienį, Moterų Vienybės 50 metų jubiliejaus vakaras.

Gegužės 20, sekmadienį, tradicinis Kultūros Židinio pavasario šventė.

Birželio 2, šeštadienį, Perkūno vyrų choro 20 metų sukaktuvės koncertas.

Pakartotinai pranešama, kad visi Židinio patalpų užsakymai turi būti pranešti iš anksto ir atsiunčiamas atitinkamas užstatas. Administracijos adresas: 355 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Telefonas: 235-8386. Dėl užsakymų taip pat galima vakarais skambinti A. Mičiuliui, tel. 441-1131.

NEWARK, N.J.

Adelė Dubauskienė, veiklaus parapičio Kazio Šipailos antroji sesuo, mirė Lietuvoje spalio 4. Sofija Drazdauskienė, parapijos šeimnininkė ir knygų vedėja, staiga mirė lapkričio 28. Palaidota praeitą savaitę.

Kalėdinė eglutė Švč. Trejybės parapijos salėje rengiama gruodžio 11, šį sekmadienį. Kviečiami atsilankyti visi, ir ne parapijos nariai.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

rengia

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

Kultūros Židinyje

361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

1983 m. gruodžio 31 d. 8 val. vak.

KARŠTA VAKARIENĖ

ŠALTI UŽKANDŽIAI

BARAS

Šokiam gros "Jinai ir trys gintarai"
 Auka 20 dol. suaugusiems, 10 dol. jaunimui.
 Stalus užsisakyti iki gruodžio mėn. 28 d.
 stalas 10 asmenų

Užsakymus priima:
 O. Raubienė — 849-9019 S. Liogys 441-4881
 A. Marijošienė 1-516-883-9350